

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

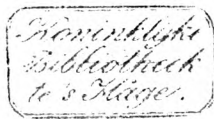
Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. VIERDE STUK.

HET OUDE DIJKREGT VAN HASSELT.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1878.

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. VIERDE STUK.

HET OUDE DIJKREGT VAN HASSELT.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1878.

BESCHRIJVING DER HANDSCHRIFTEN.

Bij de uitgave van het jongere dijkregt van Hasselt (1676) is gezegd, dat het oude door de erfgenamen zelf opgemaakte dijkregt verloren gegaan was. Dit is thans, ten minste ten deele, teruggevonden in twee handschriften met stads keuren van Hasselt.

Art. 1 tot 18 zijn te vinden in een half folio band in oud perkamenten omslag met het stedelijk wapen er op, zijnde n° 2108 in het 2^e deel van den Inventaris op het gemeente-archief, opgemaakt door den Heer F. A. Ebbinge Wubben.

Art. 19 tot 30 komen voor in een half folio katern aldaar n° 254.

1. Jtem Jnden jair van Lxxv [1475] des Sonnedages na Sante margareten js auerdragen bij Scepenen [ende] Raidt der Stadt Hasselt mitten Erfgenamen van Hasselder Marcke Roerende van dijcke ende weterijnge.

2. Jtem wanneer die dijckgreue mit sijnen heemraden ende scriuer jnder mey tijt schouwet den ghelslack [?] ende vint dair dijcke ongemaket die nijment en kent so sall die dijckgreue toen daer mede voirt te varen totter wederschouwinge toe Ende vint hie dan den dijck noch ongemaket Soe sal hij vragen ene werue ander werue derde werue auer recht off daer ijemant js die den bisteren dijck kent.

3. Js daer dan niement die den dijck kennen will Soe sall die Dijckgreue vragen den heemraden een ordel aldus Want hier nijement en is, die den dijck kennen en will, hoe hie dair mit Rechte mede sall voirt varen Soe sullen die heemraden wijsen dat hie den dijck verdingen sall ende leggen sijn ghelt daer jn.

4. Als dat dan gedaen js, Soe sall die dijckgreue ene kercksprake laten doen vanden dijke dat die gene die den dijck toe behoirt den dinger voll doen sall, eer die dinger volldaen wart vanden dijckgreue Ende js

die dinger niet volldaen wanneer die dijckgreue totter derder schouwinge komt So sall die dijckgreue vragen een ordell den hemeraden Want die dinger hier steet, ende eijcht sijn gelt woe hie daer mede voirt varen sall, soe sall die heemraden wijsen, datmen den dinger sijn ghelt geuen sall, ende dathie die soeueene dair op baden sall.

5. Een ordell mit wien hie die souene baden sall, so vintmen dat hie dat doen sall mit sijnen ghesworen baden ofte scriuer.

6. Een ordell hoe voele bauen of beneden wesen sullen, soe vintmen vier bauen ende drie beneden.

7. Een ordell off men ijemant verbade die hem mit rechte off gewraket worde oftmen enen anderen verbadten mochte ten lesten dage of hie geuer wesen solde gelijcker wijs off hie driewerf verbadet were Soe vintmen want hie dit mit een ordell bewaert heeft, dat hie dat wall doen mach.

8. Een ordell off daer enich vrouwen name were of sie geuen mochte so vintmen dat een vrouwe mach geuen gelijck enen manne.

9. Een ordell off daer onmundige kijnder weren wie dair voir geuen sall, dat sall doen die oeldeste man persoen vander zweertsijt die dair een momber toe js.

10. Een ordell off die souenen den dijck niet en geuen bij schinender sonnen we dan den dijck voirt holden solde, ende des dijckgreuen kost beleggen Soe vintmen dat die soeueene sullen dat jair den dijck behouden ende den dijckgreuen sijn kost beleggen.

11. Een ordell off die souene den dijck geuen jn alsoe cleijnen stucke errues, dat men den dijck dair van voirt niet holden en mochte, ende den dijckgreuen dair van betalen, hoemen mit rechte daer mede voirt varen

sall Soe salmen die seluc souene weder verbaden auer xiiii nachten te geuen jn alsoe voele gudes, daermen den dijck mach mede bedijcken, ende des dijckgreuen gelt betalen.

12. Een ordell of hie dair yenige kost omme dede wie die mit rechte gelden sall So vintmen wien die dijck gegeuen waert die sall die kost gelden.

13. Jtem als men die souene daget als dat dijckboeck jnne holt so sullen sie geuen na oelden bescreuen Rechten des dijckboecks ende niet nae nijen vonden.

14. Jtem op die selue tijt js auerdragen, dat die dijckgreue sall hebn van elken zegell een mengelen wijns Ende die scriuer van elken brieue een pinte wijns ende des sall die scriuer tot elker tijt niet meer dan van souene sijn gelt ontfangen.

15. Ende jst datmen ijement wete doen sal bijnnen der merke wonende dat sall die scriuer doen voert selue gelt vanden brieue.

16. Ende jst datmen ijemende die wete doen sall buijten der mercke wonende dat sall die dijckgreue laten doen op sijne kost mer dair voir sall hie hebn van elke mijle ij pinte wijns, ende daer salt segelgelt vanden brieue jnne bescheijden wesen.

17. Jtem voirt so sall die dijckgreue tot elker dingtaell hebn voir sijne kost eene take wijns Ende elk heemrader j quarte wijns Ende die scriuer een mengelen.

18. Jtem vander soeuenen Eedt.

Jtem Dat gij den dijck geuen sullen jn dat Erue jn die rechte leeste weer ende jnden rechten eigendom, daer dat erue van desen dijck jnne hoert ende lestwerue wt gecomen js dat v god so helpe ende sijne hilligen.

19. *Van die merck Sworne*

Soe sullen die Mercken Sworne gaen den anevang des manèndaechs nae belokenn paesschen ende dan sall elck man op sijnen dijcke wesenn bij gebade der Sworne, ende daer sullenn hem die Sworne seggen, woe elck man sijnen dijcke maken sall.

20. So sullenn sie gaen die erste schouwe bijnnen meije wanneer sie dat gebeden ende soe sullen die dijcke buten hiell wesen ende gehoeget ende getuijnet, so hem gebaden is opten anevang vnd dair sall die boete van wesenn $\frac{1}{2}$ vleemscher grothe.

21. So sullen sie die laetste schouwe gaen des mane-daechs na vnss lieuer vrouwen daghe assumptionis, ende dan sullenn die dijcke tuijne ende weghe wesenn to vollenn wercke. vnd daer sall die boethe van wesenn 1 vleemsch grothe.

22. Op elcken termijn voirn. sullenn sie schouwen die wede vnnnd Seegrauene ende die twee nije wette-rijngen jnde olde Mercke, ende dair sullenn die boeten van wesen op elcken termijnn gelick die boethen vanden Dicken vurss.

23. So mogen die Sworne die dijcken bestaden te maken tot allen tijdenn dairt hem dunckt dattet des landes noet js wanneer see geswarenn hebben vnd leggen oir gelt dair jnn ende daer see enen pennijng wth leggen daer sullen sie twee weder hebben.

24. So en sullen die Sworne ghene dicke kornen die te leghe sijnt, ten sij dattet hem gebaden sij, denn dijck te hoeghen als sie den anevang gaen.

25. Wat dicke die ghekornet sijnd ende niet ge-maect en wordenn ter wederschouwe dair sall die broeke van wesenn $\frac{1}{2}$ heren pont Ende des ghelickes sall wesenn van wegenn ende weterijngen Ende die Zwoerne

sullen sije dan bestadenn, ende varen dair mede voirt als Recht is, na older gewoenten.

26. So sullen die Swoerne bekuerenn die bieste, die sije vijndenn bijdenn dicke ende weghe, ende van elckenn bieste sullen sij nemen een kanne wijns, dessgelicx van een vercken ende segenn soe enige beeste bij denn wege ende dicke, die hem ontghingen jn Schraden oft die onbefredet landt, denn mogen sij volgen oft willen, vnd allijcke wall sullenn die beesthe geschuttet wesen, meer dat salmen den luden seggen, die de beeste to behoeren.

27. Wat beeste die die Zwoerne schutten daer en sullen sie niet van quijtgeuen.

28. Jtem so sall die dijkgreue mitten Swoerne sijne boeten jn manen voor sancte Pouwell jn sijne jair off hij sall die boete verloren hebben.

29. Mede zullen die Zwoerne die beeste ende verken schutten jnn die Zantuoert Ende sullen die Zantvoert ten eende vijth mede schouwen die wech vnd Zantvoert sijne breete hebbe als die auer vijftich jaeren gehat hefft Ende dat stoudijck van den wech aff henn to Stroekell oeck te schouwen.

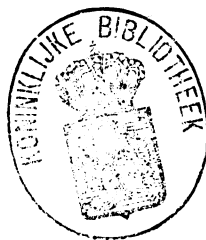
30. Anno rq. xxxix [1539] opten derdendach Junij sijnnen die Erfgenamen van Hasselter Mercke auerkomen dat die wehe wijt sall wesenn van die wedezijll aff, henn soe veer die Schouwe gaet Ende elck salt schoene maecken beneffen sijnn lant, Thijnn voet, daer op salt die dickgreue schouwen.

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. VIJFDE STUK.

DIJKREGT VAN ZALK.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1878.

BESCHRIJVING DER HANDSCHRIFTEN.

Het oud provinciaal archief van Overijssel ontving in 1875 door de welwillendheid van den Heer Overdorp, Hoofdonderwijzer te Zalk, eenige charters ten geschenke, welke sedert jaren op den zolder der onderwijzerswoning aldaar voor oud vuil lagen, en bij onderzoek bleken alle betrekking te hebben op het Zalker dijkregt. Het waren de stukken, welke beneden voorkomen als No. II, V en VI der geschiedkundige stukken, art. 1—32, twee exemplaren van art. 58—65, twee exemplaren van art. 66—84 met het transfix art. 85, art. 87—92 en 93. Sommige van deze acten zijn ook in afschrift elders te vinden, doch een beteren tekst dan den oorspronkelijken niet kunnende opleveren, zijn die afschriften stilzwijgend voorbijgegaan.

Intusschen leveren de Hss., waarin afschriften verzameld zijn, meer op, dan de vermelde charters en zij zijn dus als bron niet onbenut gebleven. De volgende Hss. kwamen daarvoor in aanmerking:

A. Een kwartijntje in oud perkamenten band, waarop geschreven is: „Dijkregt van Camperveen en Zallick”, ofschoon ook dat van Salland er in voorkomt. Het is No. 877 der Gouvernements-bibliotheek. Wat Zalk betreft, is de titel: „Copia Sallikker dijkboek gecopieerd door Gerardum Blankvoord ex libello Alerti Clant sui tempore Consul Campensis 1651.”

Dat de schrijver Dijkgraaf was, blijkt uit het vol-

gende. Achter de Reformatie van 1573 (art 95—124) staat: „per copiam scripsit olim Kistemaaker Secret. Campensis de inde Gerardus Blankvoort natione Collendorensis An^o 1651”, doch het was genomen naar een afschrift, gewaarmerkt „bij mij Egbertum Egberti Biscopum (*sic*) Notorium publicum.” En daarop volgen eenige stukken, opgesteld door Gerrit Blankvoord dijkgreve, welke origineel schijnen te zijn, hoewel het ordel (art. 125) van ouder dagteekening moet zijn. Uit dit Hs. zijn afgeschreven art 125—128.

B. Is een kwartijntje in blaauw omslag, berustende in de bibliotheek van Mr. J. C. Bijsterbos. De inhoud is, naar het schrift te oordeelen, gedeeltelijk uit de 18e en gedeeltelijk uit de 19e eeuw, doch naar een vrij volledig en goed Hs. Daarom is aan dit Hs. niet alleen menig elders niet voorkomend stuk, maar ook de Reformatie van 1573 ontleend. Ook hier vindt men dat art. 95—124 naar het oorspronkelijke van Egberti en naar het afschrift van Kistemaker genomen zijn, doch het schrift is beter dan in Hs. A.

C. Een dunne foliant in het Provinciaal archief van Groningen no. 44, bevattende de dijkregten van Zalk en Camperveen. Het Zalksche bepaalt zich tot den dijkbrief van 1431 en ware het niet zaak hier alle bekende Hss. te vermelden, dan zoude Hs. C. stilzwijgend kunnen worden voorbijgegaan. Het is afkomstig uit de Bibliotheek van Prof. P. Bondam (vgl. p. 231 en 365 van den Catalogus zijner bibliotheek) en zoude opgenomen worden in zijn Corpus juris Belgici.

D. en E. zijn dezelfde Hss. als de onder die letters bij de Dijkregten van Vollenhove beschrevene en hebben niets opgeleverd.

De geschillen over het Dijkgraafschap tusschen de stad Kampen en den Heer van Bukhorst zijn ten deele onvermeld gebleven, als hier minder op hun plaats. Men vindt ze vermeld in de Notulen van Ridderchap en Steden op 17 en 18 Julij 1767, 22 Maart, 11 en 13 April 1768, 23 Oct. 1771 en 8 April 1772. Alleen de einduitspraak kon hier in aanmerking komen en is opgenomen.

De lijst van morgentallen, aan het slot voorkomende, is waarschijnlijk een uitvloeisel van art. 96 en in dat geval in het jaar 1573 opgemaakt. Zij is opgenomen, omdat ze bijna nooit voorkomt. Waarschijnlijk is deze een afschrift van een Hs. op het Huis Almelo.

GESCHIEDKUNDIGE STUKKEN.

Tot regt begrip van sommige bepalingen in de Zalcker dijkregten kan het wenschelijk zijn kennis te nemen van de volgende stukken, welke ook ten deele voorkomen in verzamelingen als de Hss. A., B., D. en E,

I. 5 April 1340.

„Wij Reinold Grave van Gelre en Grave van Zutphen, en Johan van Buchorst, bekennen mit desen brieue, dat wij gegeven hebben en geven mit desen brieue, den gemeinen Erfgenamen van Hattem, dat wij sullen doen horen en houden de dijken, die wij hebben liggen van den nijen graven bij Hattem aan den Bukhorster Dijken, en denselven nijen graven half de Erfgenamen van Zalliker markte, margen margen gelijk alsoe dat de van Hattem van den dijken te houden, en tho waren

en geen kommer lijden sullen, voort wij geloven den Erfgenamen van Hattem voorgesz the waren die weteringe, die die Heimraden van Hattem sal stikken; en wijsen uit haren broeke doer Salker markte. in 's Greven rijt, op haren kost die Erfgenamen van Hattum voorz. te holden, en tho ruimen in oirkonden des briefes, soe hebben wij desen brief besegelt mit onsen segelen, gegeven int Jaar onses Heeren mccc en xl des wonsedages naa den Sondagh als men singet Judica."

Naar Hs. B. Vgl. Nijhoff, Bijdr. VIII. 113.

II. 21 April 1425.

"Jc Johan van Holtsende bekenne voer mij ende mijn erfgen. in desen openen brieue dat ic anden weghe geheiten der Joufrouwen wech die hoert totten kamp den ic ghecofft hebbe van Willem van Arnhem ghelegen in den kerspел van Zallie dee is drie mergen ende vijfftehalf hont daer een besegelt brieff aff is, gheen bewijnt hebben en sal mijt mijnen guede to beslaen off anders einen recht daeraen te hebben dan dien wech te rienen te driuen ende te ghebruken ijn ende wt wanneer mij des noet is onbecroent, Ende des sal mij Johan van Buchorst weder weringe doen anden hoeffgraue die an die wege strecket te weten ellic van ons beijden ten haluen graue Sonder arg Jn orconde der waerheit heb ic Johan van Holtsende vorsz mijn segel voer mij ende mijn erfg. mijn segel aen desen brieff gehangen Gegeuen Jnt jaer ons heren dusent vier hondert viue ende Twentich ssaterdages nae beloken paeschen."

Op perkament. Met zegeltje van Johan. Prov. archief.

III. 5 April 1431.

"Wij Borgermeesteren Schepenen en Raad der stad

Campan maken kond allen luijden, wa(n)t Schelinge geweest is tussen Johan van Bukhorst met den Erfgenamen van Sallik aan die eene sijde, ende Roelof van Wilsum metten Erfgenamen van Hollander huijsen aan die andere sijde, ende daar versoek omme gedaan hebben aan ons ende zijn die Schelinge aan ons verbleven, minne en regte, soe hebben wij daar tussen geleget, voor minne ende regth, dat die twee Olfte weten sullen toe Hollander huijsen, ende sullen dijken, dammen, weegen, weteringen, en alsulke onraad als Hollander huijsen heeft, holden mit hollander huisen en niet met Salker markte, sonder arg in oirkonde des onser stads Zegul aan dessen brief gehangen, gegeven in 't jaar onses Heeren MCCCCXXI donderdages naa Paasdagh."

Naar Hs. B.

IV. 5 April 1431.

"Ik Johan van Bukhorst make kond allen luijden, dat ik voor mij ende voor die meene Erfgenamen van Salliker markte belieft hebben en believen alsoodanigh seggen al(s) die Erfgenamen Borgemeesteren Schepenen en Raad der Stad Campan voor minne ende regt gesegett hebben tussen mij ende den Erfgenaemen van Salliker markte aan d'eene zijde, Roslof van Wilsum, ende die Erfgenamen van Hollander huijzen aad' andere zijde: In allen manieren als dese brief inholt ende begrepen heeft, daar dit transfix doorgesteken is, sonder Ergelist in oirkonde des, Soe hebben die (ick?) Johan van Bokhorst mijn Segul aan dit transfix gehangen, gegeven int jaar ons Heeren MCCCCXXI des donderdags naa Paaschen."

Naar Hs. B.

V. 1 Oct. 1431.

„Jc Johan van Buchorst make kundich allen luden want ludeken op ter Ruit wt siner lande dat hi ligghen heft buten diicks tusschen des greuen riit, ende ten Somerdiick vercoft heuet den erfgenamen van Salliker marke also veel eerden als zij behouen zullen mede to diicken tusschen der Sluse ende den Somerdiick vier ende twintich jaer lang angaende op sente Peters dach ad Cathedram naest komende Ende want dat niet redelic en waer dat ludeken voirsz ende sine erfgen. tendes den vier ende twintich jaeren voirsz dair ijne verachttert solde wesen So bekenne ic voer mi ende voer minen erfgen. ende voer die mene erfgen. van Salliker marke dat wij tendes den vier ende twintich jare voirsz ghien recht noch toesprake op dat voirsz lant hebbe en zullen wtgheseget alsodanich recht also die erfgen. van Salliker marke bouen ende beneden hebben to diickrechte Sonder argelist In orconde der wairheit so hebbic Johan van buchorst van wegen miins selfs ende vander voirsz erfgen. wegen om beden wille van hem miin segel an desen brief gehangen. Gegeven int jair Ons heren dusent vierhondert een ende dertich op sente Remigius dach ”

Op perkament. Aan de keerzijde Y no. 87. Het zegel is geheel verdwenen. Prov. archief.

VI. 1 Oct. 1431.

„Jk Ludeken op der rijdt bekenne voor mij ende mijne Erven in dessen openen brieve, dat ik mit goedel voordagter Sinne ende mit beraden moede, wettelijk ende wel verkogt hebben den Erfgenamen van Salliker

merke uijt mijnen Land dat ik liggen hebbe buitendijks, tussen des Greuen rijdt ende den Somerdijk, alsoe voele aarde, als zij behoeven sullen mede toe dijken tussen den Sluise ende den Somerdijk vier en twintig jaren lang, aangaande op St Petersdag ad Catedram naast komende omme eene Summa geldes, die mij die Erfgenamen voorz. daarvoor wel to willen betaald hebben, den letsten penning met den eersten sonder argulist in oirkonde der waarheid, Soo hebbe ik Ludeken voorz. voor mij ende door mijn Erfgenamen mijn Zegul aan dessen brief gehangen, gegeuen int jaar MCCCCXXXI op St. Remigiusdagh."

Naar Hs. B.

VII. 4 Dec. 1447.

"Jnt jaer onss heren dusent vierhondert seuen ende viertich op sunte barbaren dach soe sijn die erfgen. van Hattemer marke ende van Sallicker marke ouergecomen ende eens ghewoirden Ende hebben samentlike geloeuet mallic den anderen die sluse vp die rijt toe vernijen toe maken ende toe holden Ende dair toe te gelden mergen mergen gelijc Ende die van Hattem nae jnholt hairs dijeboecks dat is toe verstaene hoire gelrische mergen toe gelden geliic die zallantsche mergen Ende samentlic doir dese voirgen. sluse te weteren jn die ijsele.

Ende die erfgen. van hattem soilen wairen ende ruimen die weteringe van der Rijt thent an dien graue bij den berch Ende die erfgen. van Sallic sollen voirt an wairen die weteringe ende rumen thent in die ijsele.

Ende men en sall dair mijt voir werden ghene Corue noch fuk en in leggen noch setten nijewar boeuen die sluse noch dair beneden.

Voirtmeer sollen die erffgen. van beijden siden den voetdijck eens bestaeden eenen voet hoeger ende brieder op te maeken gelijk den viendijck beneden Ende die erffgen. van sallicke soelen den voirsz dijk voirtan hoelden ende wairen.

Voirtan sal Johan van Buckhorst den dijk op die wade Tunen, dijken ende maken nae guetduncken ende geboede des dijkgreuen ende heemrade van sallicker-marke voirtmeer soelen die van Hollanderhusen ende vander Elst mede gelden tot deser slusen voirgen. ende die van sallickermarke soelen die Rijte voirsz rumen als dat bebrueet ende ghewoentlick is soe dat hoir water totter sluse voirsz comen mach.

Hijr weren auer ende an Raitsvriende der stat van Campen Arent vanden Sonnenberge, Johan Euertssoen ende erffgen. aen van beijden sijden Johan van Buckhorst, Johan van Holtsende, Ludiken van Wilsem, Euert Kruse, Albert van Brandenberch; Steuen Maes soen, Wolter Machoris soen, Henrich (?) van Laer, Herman van Herwerden mijt meer gueder lude ghenoch sonder Argelist des tot Oirkonde sijn deser Cedulen drie die ene wt der Ander gesneden mit dessen letteren A B C D E ende die erffgen. van Hattem die ene, Johan van Buckhorst die ander ende die erffgen. van Campen die derde Cedula dair van gegeuen vt supra pe henriesz."

Afschrift op perkament zonder zegels. Prov. archief.

DIJKREGT VAN ZALK.

1. ¹⁾ Wij Rodolph van diepholt Postulaet Tutrecht Doen kont allen luden mit desen openen brieue dat wij om ghemeijnen orbair endo nutschap onses landes van Sallick omme verzueck der ghemeener erfgenamen die dair gheeruet sijn, ende mit horen eendrachtighen willen, ende mit gueden berade onser vriende, den voirsz erfgenamen ghegeuen ende ver(leent) hebben gheuen ende verlenen mit desen onsen teghenwordighen brieue voir ons ende voir onse nacomelinghen Bisschoppen Tutrecht Al alzulk diikrecht ende schouwe als hier na ghescreuen staet Ende dat hebben zij eendrachtelic ende mit ghemeijnen consent ende bij onsen wille to doene anghenomen ende ghewilkoert ewelike vast ende stede to holden sonder enich wedersegghen.

2. Jnt ierste datmen die diicke slaen sal en drien of vier bloken, Te verstane die besten toe hoeft-diicken die quaden toe voetdiicken ende gheuen se mit den lote op elker erue na mete siinre morghentale die ghelegghen siin in Salliker marke.

¹⁾ Gemakshalve zijn bij de verschillende artikelen nummers geplaatst, die in het origineel natuurlijk niet voorkomen.

3. Jtem aldus die diicke toe beheeren Jnden iersten so zullen die erfghenamen kijesen Enen diickgreuen ende vier ghezwoeren ende ellick salt twe jair bliuen Ende dan zullen die erfgen. weder kijesen enen diickgreuen ende also voert tot allen tween iaren Mer der ghezwoeren zoelen thents den tween iaren twe afgaen mit den lote en die twe die dan bliuen zoelen dan twe nije tot hem kijesen ende dan zoelen die nije voert an alle iare twe tot hem kijesen ende die olden afsetten.

4. Ende wen die erfgen. of ghezwoeren aldus kijesen, die en sals niet weijgheren bij des heren bote Ende men sal se driewarf bieden elke bot bij der bote ende nochtant sal of zoelen zitt doen ende den cost dair toe die erfgen. of ghezwoeren dair om deden of ghedaen hebben die to kijesen Ende dat sal die here wtpanden tot siinre ende der gheenre behoef die den cost verteert hebben ende dair en sall men ghiene pandweringhe van liden.

5. Ende dat nijemant diicgreue of ghezwoeren en zij he en zij erfgen.

6. Jtem weert dat onghenal gheschiede dat ijemants diick inghenghe of wade werde, den diick zoelen die ghemene erfgen. weder op diicken tot volre eerde Ende worde die diick langher dan he voer was dat sal he mede hebben des die diick ierst ierst (sic) inghenck Ten were dat he so arm were dat he holden wolde ten heligen met eden ende siin erue wolde ligghen laten ter erfgen. behoef dair die diick opgeslagen weer. só solden die erfgen. den diick annemen mitten erue ende den doen slaen so voele op dat erue als dat holden konde ende des dan dair ouerliep op elx erue to slaen na mote siinre morphentale.

7. Jtem datmen ghiene eerde en neme weide to diicken op anderhalve roede na den diick Ende men en sal

ghiene eerde nemen bijnnen dair men se buten krighen kan Ende wie eerde behoeft mede to diicken salmen den ghenen afhelden des se sijne is bijnnen diicks die vierkante roede een spit diep om een butken.

8. Jtem so salmen s ch o u w e n twije des jaers die ierste schouwe geheiten den anevanck des woensdages na sente vrbanus dach Ende die leste schouwe des woensdages nader Elfdusent mageden dach, die ierste schouwe sal die bote wesen drie vlemsche groet die leste schouwe viif vlemsche groet Ende dese schouwen zoelen die diicgreue ende ghezworen viertien dage toe voren doen condighen to Campen ende Zwolle to Sallick, op Camperveen ende to Wilssem.

9. Ende weert dat ijemant versuijnde ende sinen diick niet en maecke als he gheboden worde vanden diicgreue ende ghezworen die boten zoelen wesen als voirsz is mer die diicgreue sal bi rade der ghezworen den diick bestaden op viertien dage opten naesten penning, then en were dat ijemant louen wolde den diick to maken so solde men dair mede beijden die viertien dage mer weer he dan niet gemaket die bote weer dubbelt ende dair toe solden die diicgreue ende ghezworen dan den diick bestaden opten naesten penning ende dat zoelen se ter stont penden wt des gueden den he to hoerde Ende dair toe den kost den se ter weterschouwe dair om ghedaen hebben, to verstane hoer maeltiden die se verteert hadden dair van en solde nijemant pandweringhe doen of mit hem oec liden.

10. Mer als dan ten lesten die diick also bestadet weer, queme he den he toehoerde bijnnen dien dage nader bestadinge ende taste sinen diick an of dede sinen diick antasten ende maken so solde die dingtael ledich wesen.

11. Ende makede he dan sinen diick niet binnen zulker tiit tot vollre eerde als he verdinghet was ende se dair weder op toghen so solde die boete vieruolt wesen ende dan solden se oerre bestaden Ende wes dat koste dair solden se so voele teghen nemen, ende dat panden als voirsz is.

12. Ende al dese boeten zoelen wesen des diicgreuen ende der ghezworen to samen Ende alle boten moghen se panden of doen panden an den ghenen die se breken ende dair en sal nijemant pandweringhe in doen ende men en sal der nijemant liden voir die bote.

13. Jtem weert dat bijster diicke bleuen ligghen dair solden die diicgreue ende ghezworen die Souene op verluden vier bouen drie beneden op viertien daghe ende legghen hem voir dat boick dair die diick ende die morghentael ingheslagen weren dairna ende na hoere bester witschap bij haren eede zullen se zweren to gheuen, ende gheuen.

14. Ende den men so den diick in sijn erue gheue sal den holden jair ende dach liete he dan den weder liggen so solde men den noch eens gheuen gheue men hem also driewarf enen man die solde den diick holden voirt hueden ende waren ende wes kost dair op ghinghe van diicgreue ende ghezworen den onraet solde he holden tot redeliker bewisinge bij hoeren eede.

15. Jtem wanneer men deser puncten voirsz ouer ghecomen is dat men al die diicke elk man ouerleuere ghemaket to volre eerde, ende of des voert noet weer tot enighen steden die diicke to breiden om den enen waghden den anderen te moeten, of om moet wil van water of engicheit dat men dat doen sal opter meijne marke kost.

16. Jtem van water gange so sal men Salliker weert

ende eens deels van den honbroke weteren men sal enen olden grauen rumen ende tien voet wiit maken laten thent inder zeegrauen bij Johan Voerns huesken, ende den slaen ende holden op die morghentale, ende wat dat kost to maken zoelen die erfgen. gelden geliic.

17. Jtem in Buckorsterbroeck bouen den breden weghe den grauen voert wt to maken doir den Ruwenbroecschen ende doir dat Ruwebroeck in des greuen riit Ende dair die graue compt in die Riit voirt die Riit schoen to maken an die Sluse toe, ende den graue tien voet wiit, ende dat to gelden, to holden, to slane beide Riit ende graue mallic na grote sijr morghentale, Ende een zijlken inden Ruwenbroecschen wech Jtem die olde zeegrauen toe beiden zijden des wtvliets to holden, to slane beide Riit ende graue mallick na grote siinre morghentale Ende ene brugge van holte of steene ouer dat wtvliet ende een zijlken doir den wech inden zeegrauen, ende wert des der marken orbair is.

18. Jtem alle dese watergange te slane op die morghentale van Sallikermarke hoghe ende lege marghen marghen liick ende den kost gheliic to gelden.

19. Jtem so en sal nijemant beesten slaen op de wegghen of watergangen to schutten ellic stuck bij vier vlemschen.

20. Ende malk sal sine wangghen beneffen sinen lande maken ende holden so die diicgreue ende ghesworen die gebieden na grote oerre morghentale.

21. Ende wat se gebieden dat zullen se gebieden tot elken sente Peters dage ad Cathedram.

22. Ende men sal die waterganghe schouwen ende die wangghen twije des jaers die ierste schouwe to midmeije die ander to sente lambert.

23. Ende elke bote dair van sal wesen twe vlemsche.

24. Ende bleuen se bijster liggen so salmen dair mede ommegeen ende gheuen als voir van den diicke gescreuen staet Mer queem een nat jair so moghen die diicgreue ende ghezworen gebieden die waterghange ende wanghen to maken tot wat tide se willen mer se zoelen dat inden kercken voirgen. doen kondighen achte dage to voren eer se willen schouwen.

25. Jtem so zoelen die diicgreue ende ghezworen ten helighen zweren rechte schouwe te doen, ende dair salmen to ordineren enen die se eede van weggen der ghemeenre erfgen. jairlix. want men dair die erfgen. samentlick niet bij dair om verboden en mach.

26. Jtem so en sal nijemant verkene holden dan op sinen eijgenen landt wie dat breke ende buten vanden sinen betreden worde, dat weer op weggen, weteringhen, diicken of ijemants lande die mach ellic mensche schutten ellic stuck cleijn of groet voir vier vlemsche groet.

27. Ende neme ijemant den anderen sine schuttinghe teghen sinen willen die sal breken der heerlicheit drie heren pont, ende sal nochtant siin schutgelt betalen den ghenen die se gheschut hadde.

28. Ende wie se schut sal se driuen in een herberge ende dair ligghen laten drie dage. queme he niet tendes den drien daghen den se tohoirden ende lossede sine verkene so zullen die verkene des vierden dages wesen veruallen den ghenen die se gheschut hadde sinen willen dair mede to doene.

29. Jtem so en sal nijemant peerde, koen, schape of verkene driuen op weggen, wanghen, diicke of weteringhe ellic stuck op die broke voirsz.

30. Jtem alle punten dese of anderen die de erfgen. vinden voir der marken beste sal men holden so lange

thent die ghemene erfgn. of mit den meesten deel der ghegueden dat konnen verbeteren Ende wat punt men dan verandert also sal men dat oec holden Sonder argelist.

31. Jn orconde des want wij willem dat al dese voirsz punten ende ellic bijsonder van ons seluen ende van onsen nacomelinghen Bisscopen Tutrecht, ende vanden erfgn. van Sallick vast stede ende onverbreeclic geholden willen hebben So hebben wij onse segel bij onser rechter wetenheit an desen brief doen hanghen.

32. Ende want wij Burgermeistren Scepen ende Raet der Stad van Campen om nut ende orbairs wille onser burghere die to Sallic gheeruet siin ende om begeerte ende beden wille van hem dit gehalden willen hebben alle punten als voirsz staen So hebben wij des to tughe ende meerre vestenisse onser stad segel mede an desen brief gehangen Ende deser brieue siin twe alleens holdende die ene hebbende die Stad van Campen ende die ander Johan van Buchorst Gegeuen int jair ons heren dusent vierhondert een ende dertich des donredages na Paeschdach. (5 April 1431.) ¹⁾

33. Jn den jaere ons Heeren mccccxxxi des donderdags naest Bonifacius dagh (7 Junij), doe vuidragen die Erfgenamen van Salliker markte in den Kerken toe Sallik, mit Johan van Bockhorst dat elke margen Landes sal hebben twie roeden dijkes, ende wes des dijks meer is, den sal Johan van Buchorst beholden, omdat men hem vergunt heeft met

¹⁾ Op perkament. Het zegel van den Bisschop grootendeels verdwenen, dat van Campen redelijk gaaf aanwezig. Het duplicaat van dezen op het Prov. archief aanwezigen brief schijnt verloren te zijn, althans in het Register op het Kamper archief is het op No. 518 slechts naar een afschrift opgenomen.

Naar het schijnt was het vaststellen van dit dijkrecht eerst mogelijk geworden na de op dienzelfden dag geëindigde geschillen, waarvan sprake is in de brieven II en III.

willen zijnen deel Dijkens boven toe ontfangen ende des en sal Johan van Buchorst geenens voetdijk hebben; Jtem die margen sal hebben tot hoofdijk xxxi voet, ende tot voetdijk tussen der Sluijse ende den Vheendijk ii voet den margen tot voetdijk lxxxviii margens een hond lxxv roeden; Jtem den Oort xl roeden ii voet tot hoofdijk, ende eene roede tot voetdijk.

xiii margens ii hond.

lxxix roeden die huisarmen, ende Joffr: Mulerts mit der giftinge gekregen. Jtem nog vi margens Leegsland Jtem Willem Vinke xxv roeden ende x voet toe hoofdijk en xx voet toe voetdijk in allis libris ita habetur xiii margens ii hond lxxix roeden. Willem xxv roeden en x voet toe hofdijk en xx voet toe voetdijk pertinent Sulmans Erfgenamen, Johan Wolfs xv roeden iii margens. Jtem den Willenbrink vi roeden xi voet tot hoofdijk en vijf voet tot voetdijk pertinent Henr. Hoff.

iiii margens lxxiii roeden.

Jtem Derk van Berkmede viii roeden min ii voet tot hoofddijke ende vi voet tot voetdijke Bokhorst.

xxi margens iii hond xxxviii roeden.

Jtem mijnen Heer lvii roede tot hoofddijk, ende xxviii voet tot voetdijk nunc. K.M.

xxii Margens lxxvi.

Jtem Willem van Aernhem xlix roeden xiii voet. ¹⁾

34. Jnt jaar onses Heeren 1431 des woensdages naa divisio Apostolorum (18 Julij) dae (doe) verdroegen die gemeene Erfgenamen van Sallik, alsulke puncten, willekoer en Dijkregt als hierna beschreven staat, beholte-lijken den brief in zijner voller magt.

¹⁾ Art. 34—57 zijn ontleend aan Hs. B. De afschrijver begreep vaak niet wat hij schreef. Van daar veel fouten.

Jtem den aanvang sal men Schouwen des woensdaghs na St. Urbanus.

35. Jtem dat men op den aanvang gebieden sall, van Dijken, Watergangen den Somer, ende soe sal die dijkgreve geen Korn hebben nog boeten, ten waare saken, dat jemant pandweringe gedaan hadde van baten (boeten) van dat hij holt gehouwen ofte geradet hadde of dat hij aarde toe naa gegraven hadde, dat men daarvan berigte naa des Lands averdragt.

36. Jtem soe salmen den dijk schouwen, des dingsdaags na St. Johannes dag toe mid Soemer tot volre aarden, ende die boete sal wesen een half Heeren pond, ende daar en teindes weer daar gebrek aan soe sal men daar mede ommegaan als die besegelde brief van den dijkregte, ende dat dijkboek begrepen heeft ende inholt.

37. Jtem weert sake dat men op den aanvang eenige dijk bode to tuijnen ofte voeten buijten toe maken ofte binnen, die boete sal wesen van den tuijnen een voet van een heeren pond, gelijk van den Dijk, ende bleven zij ongemaakt ter wederschouwe als zij geboden waren, soe sal men daar mede ommegaan als men met ongemakten onraad pleget te doen.

38. Jtem soen sal niemant graven nog aarde nemen buiten Dijks nogt binnen dijkes binnen twee roeden, als bij eenen ponde, ende nog vollen ende beeteren tot der Swoeren seggen.

39. Jtem dat niemant holt houwen sal op eene roede naa den dijk bij drie pond, beholtelijken kloetwilligen, daart af toe houwen.

40. Jtem soe en sal niemant eenen tuijn op den dijk setten, hij hange een hekke als bij een ff.

41. Jtem soe en sal niemant des anderen holt

houwen, daar bij gedijket leget, binnen der roede voorz. dan thoe dijkes behoef, en niet binnen Dijkjes.

42. Jtem is verdragen, dat men die aarde die van den dijk gevallen is niet weder op den dijk werpen sall, als bij drie ponden.

43. Jtem dat men die mate vueren sal op den dijk ende Zeegraven.

44. Jtem dat men die distelen op den dijke meijen sal, dat men die eggen kennen magh bij drie vleemschen groot.

45. Jtem wat dijke ter laatster schouwe niet gemaakt en zijn, als zij geboden zijn, worden die wadig binnen jaars, daar en sullen die Erfgenamen geene kost ofte schade toe gelden.

46. Jtem soe en sal nog en mag die Dijkgreve met den Gesworen nergens rigten dan op den dijk ofte op die weteringe, ende alsdaar mit regte wesen sullen, ende wes die Gesworen dan daar wijsen voor regt dat is regt, ende dat en mag men nog en sal men voor onsen Heeren of voor niemant beroepen, ende waart dat daar jemant boven (dede), die breucke tegens elke Geswoeren een fl , ende den Dijkgreve twee ponden.

47. Jtem waart sake, dat die Dijkgreue ofte Gesworen vereenich van noodsake deses (oeres) lijues of anders, daar niet bij komen en mogten so sullen zij nemen op die schouwe eenen anderen Erfgenaam in de steede en reden die schouwe langt.

48. Jtem dat geen Dijkgreve ofte Heimraad in der tijd, dat zij Dijkgreve of Heimraad haar toegeslagen dijken ofte weteringen sullen liggen laten op die soevene, deden sie dit soe sullen diegene die des niet en doen van den voorz. op den dijk eenen terstond

weder kiezen van den Erfgenamen ende den Eeden tot eenen Dijkgreven of Heimraad, Ende den die soe kiezen, die sal dat doen naa inholde des Dijkbrieves, ende boeks der anderen jaaren uit die afgeset worden.

49. Jtem bleve bijster leggen ofte weteringe die en sal niemant dingen dan om arbeidsloon, en of men daarom krijgen magh.

50. Jtem dat den Dijkgreve den nijen Heimraad eeden sal voor den anderen Heimraad.

51. Jtem die dijkgreve sal sweeren, dat hij op die gewoonde dagen naa den dijkgreve, (dijkregte?) ende dijkboeke ende der Erfgenamen willekoeringe regt schouwe doen sal van Dijk ende weteringe, ende die niet versten die vier heijmraden en kennen bij hoeren Eede dattet om kennelijke noodsake wil, nutte gevarstet is beide dijk ende watergangen, ende als men die daar soe verst soe sal men die versten, eens ende niet meer, ende die voorz. sal men verkondigen in de gesatte kerke des sondages voor die schouwe, en men sal die verst, niet doen dan op andere Schouwdagen gelijk.

52. Jtem die Heimeraad sal sweeren, dat zij den Dijkgreve sullen helpen schouwen op haar regte schouwdagen, ende die niet versten bij hoeren eede, ten doe kennelijke oirsake. Ende dat zij dat regt wijzen ende rigten sullen, van dat haar schouwen aangaat ende regtkornen, dat hem God helpe ende zijn Heiligen.

53. Jtem of een deel dijke bleve leggen of watergangen op die soevene en daar geen vier ofte min of niemant boven en weer soe sal men die soeven beneden nemen, of soe veel als daar gebrek aan weere.

54. Jtem queme het soe dat bijster dijke of weteringe bleve liggen op die soeven, daar die grote meente soeven solde weesen, daar sal men des ver-

dragen, maar die kleine meente zullen die Erfgenamen om loten die daarin geërfet zijn, en went valt met loote, die sal soeven wesen.

55. Jtem als die Dijkgreve verdinget bijster dijke, en watergangen om geld, dat sal die dijkgreve op die wederschouwe op den bijsteren dijk doen, of men mag hem daarop holden.

56. Jtem weert sake dat hier eenig artikul afgebreke en viele des die brief of dijkboek niet in en hielde, dat sal men rigten naa den Sallandsche dijkregten.

57. Jtem soe sal die Dijkgreve zijne boeten binnen 's jaars, die hem verschienen to weeten van boeten, die Hem vervallen op den dijk, ende op die watergangen, en wangen, wes hij niet in en wint, des eersten dingsdag naa Urbanus, dat sal hem verloren wesen, ten weere dat hem pandkeeringe geschiet weere, dat sal staen toe heimraden kennisse

58. Wij Borghermeesteren Scepenen ende Raedt der Stat Campen doen kont allen luden mit desen openen brieue Want schelinge ende twist gewest is tusschen den erffgen. van Sallickermark heercomende die voirsz marck een ende twijntich jaer onbedijket ende onbeheert gelegen hefft sonder schouwe Soe sijnt die erffgen. voirsz bij ons ouergekomen samelic dat men die voirsz marck weder bedijken sall ende schouwen ¹⁾ die nae den Dijk Rechte dat bisschop Rolof van Diepholt zaliger gedachtenissz jn voortijden den erffgenamen dair van ghegheuen hefft.

59. Jn vorwerden woirtsake dat tot enigen tijden dat schoer van der ijsselen van een vaem diep offt

¹⁾ „beschouwen” hefft het andere exemplaar.

dieper quaeme vp een sallantsche roede nae an enijghen van der erffgen. dijcken Soe mach die erffgename komen op den dijck als men rijt den anevancck ende gheuen den dijckgreuen mit den heijmraderen dat toe kennen, dat dat schoer voirsz van der ijsselen op een sallantsche roede nae an sijnen dijck gekomen is ende als de erffgename dat ghedaen hefft, soe sall die erffgename niet langer gehalten oft belast wesen den dijck thoe holden.

60. Mer soe sall dat ghemene lant van stonden an gehalten wesen den dijck thoe holden ende jn toe legghen op des ghemenen lants costen, sonder den erffgen. enighe eeden toe doen oft onlust oft onkost toe hebben.

61. Ende dan sullen de heijmraderen mit drie van den erffgen. die de erffgen. daer toe kiezen die jnlaeghe also tosamen ghaen dat het jn mennijgen jaeren gheen noet en doe weder jn toe legghen bij haeren eede.

62. Ende woirde die dijck dan langher dan hie toe voren was dat sullen die erffgen. hebben elck sijn paert Ende woirde die dijck korter dat sullen die erffgen. weder ghenieten.

63. Ende wes nije dijcken men maeket salmen die eerde nemen ter naester eerden ende mijnnesten schaedden sonder enich gelt dair van toe gheuen.

64. Oick sijnt vorwerden weertsake dat de erffgen. hoer dijcke ghemaket hadden op die schouwe ter volrer eerden also dat de heijmraederen die nijet ghekornet en hadden, woirde dair en baeuen enige van der erffgen. dijcke wadich dat sal de gemene marck van Zallick weder opdijken oft jnleggen ter volrer eerden op des gemenen lants costen, ende dair en sal die erffgename niet mede belastet wesen Ende woirde den dijck dan langer sal elck sijn paert hebben als voirscreuen staet.

65. Sonder argelist, jn oirkonde der wairheit soe

hebben wij onser Stat Segell an dessen brieff doen hangen Ende want jc Willem van Buckhorst Ritter dese voirsz puncten mede ouergegeuen belieft ende consentiert hebbe Soe heb jc voir mij ende voir mijnen erfgen. mijn Segel mede an dessen brieff gehangen jnt jaer ons heren duisent vierhondert vijff ende tachtentich opten twalfften dach jnder maent Aprill. ¹⁾

66. Wij Borghermeijsteren Scepenen ende Raidt der Stadt Campen doen kont mijt dessen openen brieue Want schelijnge ende twist geweest sijnt tusschen den erfngenen van Sallicker marcke dair omme die voirsz marcke een ende twijntich yair onbedijket ende onbeheert gelegen hefft sonder schouwe, Soe sijnnen die gemenen erfngen vermits eenre behoirliker kercksprake vergaddert to Sallijcke ijn der kercken bij den Raiden ons gnedighs heren dair toe gedeputiert als die Doemdeken Meister Ludolph van den Vene ende die Renthmeister van Sallant Gherit Mulart ende bij onsen gedeputerden vrienden Henrick Pael Nannijnck van Duren Frederick Rijnvisch en Johan van Roderloe ende sijnnen aldair sammentliken auerkomen ende eenpaerliken auerdragen ijn manieren nabeschreuen.

67. Datmen die voirsz marcke weder up kost der gemenen marcken van stonden an bedijken sal ende men sal die eerde nemen ther naester eerde ende then mijnsten schaden sonder ghelt dair aff to geuen.

68. Ende elck sal sijnen dijck den hie van oldes

¹⁾ Aan dezen perkamenten brief hangt nog het zegel van Kampen, dat van v. Bucharst is er afgevallen.

Het andere exemplaar, waarin „beschouwen” gelezen wordt, is van beide zegels voorzien.

Dit stuk komt in het Register van het Kamper archief niet voor, doch vergelijk ald. No. 927 en Tijdr. Reg. op het Prov. arch. Aanh. bl. 445 en 448.

gehat hefft nae groete sijnre morgentale weder an-tasten holden hoeden ende bewaren.

69. Ende men sal die schouwen na den dijk-rechte Bisschop Roloff van Diepholt saliger gedachten ijn voirtijden den erffgenamen dair van gegeven hefft beijde dijk ende waterijnge.

70. Ende men sal die waughen slaen beneuen dat wthvliet ende die rijet ende anders dair des der marcken van noiden is morgen morgens gelijk ende dielen die mijtten loete up elcken erue na groete een ijgelick sijnre morgentale ende schouwen die oick gelijk den dijk ende watergange.

71. Beholtlick die van Buckhorst dair aff onbe-last te sijn nae older gewoenten want sie den Joffer-wech dair voir holden ende bewaren sullen dattet broick beschermet sij van Hattermer water.

72. Oick soe salmen maken up kost der gemeenre marcken wegghen Bruggen ende zijkens wth ende ijt broick tokomende als van oldes geweest sijnt, ende een Brugge auer dat Wthvliet beneden der sluzen ende dat soe besorgen ijn der bester formen die ijaarlix gehalten worden.

73. Ende dat ijn vorwerden weert sake dat tot enijgen tijden dat schoer van der IJselen van enen vadem diep oft dieper queme up ene Sallantsche roede nae ofte wat naerre enijgen van den erffgenamen dijken, soe mach die erffgename komen upten dijk als men rijdet den aneuanck ende geuen den dijkgreuen mijtten heijm-raideren dat to kennen dat dat schoer voirsz van der IJselen up ene Sallantsche roede nae oft wat naerre an sijnen dijk gecomen is.

74. Ende als die erffgename dat gedaen hefft, soe sal die erffgename nijet langer gehalten oft belast wesen

den dijck to holden dan dat ijair dair na volgende, dan soe sal dat gemeen lant gehouden wesen den dijck ijn te leggen up des gemenen lants kosten bijnnen bedijckt, sonder den erffgenamen dair enige eeden van te doen off onkost van to hebben, dan hie sal dair mede to gelden nae groete sijne morgentale gelijk andere erffgenamen.

75. Ende dan sullen die dijckgreue ende die heijmraden mijt drie erffgenamen die sie dair to kiezen onpartigelick die dair nijet an to wijnnen off to verliesen ende wijsheit hebben die ijnlaghe alsoe to sammen gaen dat ijn mennigen ijair geen noet en doe weder ijn to legghen bij oeren eede.

76. Ende woirde die dijck dan langher dan hij to voeren was dat sullen die gemene erffgenamen die ijn der ijnlaghe komen hebben paert paerts gelijk ende woirde hie korter dat sullen sie sammentlick genieten paert paerts gelijk.

77. Duchte oick den Dijckgreue ende Heijmraden ende den drien erffgenamen dair to gekoren als voirsz is die ijnlaghe to gaen bij oeren eede dattet nutter weer voir die marcke ende datmen mijt glijker kost oft mijt mijnren kosten dan die ijnlaghe kosten solden den dijck men soe ijnleggen solde beholden solde moghen mijt hoefden kribben ofte anders, dat solde men doen upter gemeenre marcken kost ende die ijnlaghe berusten laten ende den erffgeuamen bij sijnen dijck laten blijen soe lange men den beschermen kan mijt glijken ofte mijt mijnren kosten voirsz dat hie een roede voirlants ofte meer voer sijnen dijck beholde.

78. Ende dair na sal die erffgename schuldich sijn sijnen dijck te holden glijck andere erffgenamen boeuen ende beneden ende vorder nijet.

79. Oick weert sake dat die erffgenamen die oeren

dijck gemaickt hadden up die schouwe ther vulre eerden, alsoe dat die heijmrade die nijet gecornt hadden woirde dair en boeuen enich van der erffgenamen dijck wadich dat sal die gemene marcke weder up dijken oft ijnleggen ther vulre eerden up des gemenen lants kosten, ende dair en sal die erffgename nijet mede belast wesen vorder dan andere erffgenamen.

80. Ende woirde die dijck dan langer offte korter sal wesen als voirsz staet van der ijnlaghe.

81. Ende hijr sal wthgenomen sijn dat huijs to Buckhorst mijt allen sijnen tobehoren alsoe als dat gelegen staet ijn den Dijeboec up Johan van Buckhorst, ende sullen haere dijken maken ende holden up die schouwe up hare selues costen glijck die andere erffgenamen, soe dat die gemene marcke hem gien vollest doen sal off to hulpe komen hoere dijken to maken ende to holden mijt hoefden offte mijt krijbben.

82. Ende des gelijcks en sullen die van Buckhorst den erffgenamen nijet weder to hulpe komen hare dijke to maken ende to holden mijt hoefden ende mijt krijbben meer sullen allene gelden mede totten sluzen bruggen ende zijlen glijcke den anderen erffgenamen.

83. Oick sijn die erffgenamen ouerkomen dat Bijscop Roloffs brieff ijn voirtijden den voirsz erffgenamen gheuen hefft ijn weerden bliuen sal ijn allen sijnen punthen ende articlen die dessen tegenwoirdighen brieff nijet contrarie en sijn, Meer weren dair enijge punthen oft articlen ijn desen tegenwoirdigen brieff contrarie weren, sullen doet machteloes ende van geene weerden wesen, alsoe dat men desen tegenwoirdigen breeff vullcomelick ijn allen sijnen articlen ende punthen nu voirt an achteruolgen ende holden sal Ende dit voirsz al sonder argelist.

84. Jn oirconde der wairheit soe hebben wij onser Stadt Seghel an desen brieff doen hangen, Ende want ick Wijllem van Buckhorst Ritter dese voirsz punthen mede auergheuen beliefft ende consentiert hebbe soe heb ic voir mij ende mijne erfgenamen mijn Segell mede an dessen brieff gehangen jnden ijair ons heren duijsent vier hondert Negen ende tachtentich opten tweelfften dach ijn der maent Junio. (12 Junij 1489.) ¹⁾

85. Wij David van Bourgoenden bij der geuaden goits Bisscop Tutrecht maken kont allen luden, Alsoe wij sonderlinge gerne altijt den oirber ende profijt onser ondersaten ende onses lants vorderen ende doen vorderen nae vermoeghen ende sekere onse Rade mit onsen lieuen getruwen Rait heren Willem van Buchorst Ridder, onser Stat van Campen, ende den erfghenamen gelegen jn Sallickermarcke sekere punten ende articulen ouercomen sijn jn onderhoudinge vanden dijcke ende Dijkrechte jn onsen kerspell tot Sallick nae wtwijsinge vanden brieue dair dije onse tegenwoirdige transfixbrieff doirgesteken js, hebben wij die selue puncte ende articule nae den voirsz brieue mit onser hant gestediget gheuestiget ende geconfirmeert, stedigen vestigen ende confirmieren mit desen onsen brieue stede vaste ende onverbrekelick te sullen wesen ende bliuen sonder argelist. Behoudelijke ons onsen gestichte ende onser kercken hoirs Rechtes. Jn oirkonde sbriefs besegelt mit onsen segell. Gegheuen jn onser Stadt van Vtrecht

¹⁾ Beide zegels zijn gaaf. Annex de brief van bevestiging door Bisschop David van 7 Nov. 1489. Van beide zijn 2 exemplaren aanwezig. Deze acte is ook te vinden in het (Liber) Diversorum van Bisschop David fol. 245, verschillend van spelling maar niet van inhoud.

jnt jair ons heren Dusent vierhondert neghen ende tachtentich opten soeuenden dach jn Nouembrj. ¹⁾

86. Wij Dauijdt van Borgondien bij der genaeden goedes Bijsschop Tutrecht doen kondt allen luede dat wij mijt onssen Ridderen ende knaepen ende steden in Szallandt als Deunter Campen end Zwolle ende den gemeenen lande op Spoelderberge ouerdraghen hebben Datmen voert nae dessen daghe geenen bijsteren dijk wech noch weeterijnghe in onssen (lande van) Zallant daer Deeunter op staedt gelegen ouer den IJsselen in Salicker marcke ende Camper veene ennijsge landen mijtten soeuen begeuen noch bezwaeren en sall want se oer selues dijken hebben ende maeken ende vanden dijk vander Sallantser sijden nijet beschermt en sijnt. Dit en heeft die stadt van Swolle nijet besegelen of consentieren (wollen). ²⁾

87. Wij Ludolph vanden Vene Domdeken toe Vtrijcht Henrick vanden Vene sijn broeder Wolter Wolffsoen Johan Wolffs sijn zoene Euerdt vanden Vene Bartolt van Wijlsem Gheert van IJnghen Henrick Hoff ende Maes Maessz Ende voirt die ghemene erffgen. der lande eruen ende gronde ghelegen jnden Stijchte van Vtrijcht tusschen der IJsele ende den lande van Ghelre op die zijde daer Campen staet, aengaende boeuen jnder marcke van Zallijck streckende voirdt nederwerdt tot jn die zee Doen kont allen den genen die desen breeff sullen sien ofte hoeren leesen Dat wij samentlijcke mijt rijpen raede

¹⁾ Het zegel ontbreekt. Geteekend: J. Wijchers. Annex aan het charter van 12 Junij 1489. Zoowel van dit als van bovenstaanden transfixbrief is een duplicaat, waaraan de 3 zegels gaaf hangen.

De bevestigingsbrief is ook te vinden in het Diversor. Davidis fol. 246 v°, doch is nagenoeg gelijkkluidend.

²⁾ Dit art. staat fol. 57 van Hs. No. 398 der Kon. Bibl.

ende bedachten sijnne ende moede daer wal op vergaert ende bij malckanderen gekomen wesende ouerlecht hebben dat die dijcke ende voetdijcke juder voirsz bepaelijnghe ghelegen, gheenen anderen landen daer buthen liggende profijdt doen ende oirberlijcke sijnnen Ende desghelijcks oick die wege waterijngen ende watergangen oick bijnnen die voirsz bepaelijnghe ghelegghen allene tot profijdt ende nuttijcheijt der seluer lande gemaickt vuthgheslagen ende gheordineert sijnnen Ende en waer dair vme niet reedelijcke dat enijghe landen buthen die bepaelijnghe voirsz gelegen ouermijts dijcken voetdijcken wege waterijnghe ofte watergange ghelegen bijnnen die voirsz bepaelijnghe begeuen ofte belastet solden werden Ende omme der ongebuerlijckheit voir sijnch toe geschiene, sijn wij eendrachtelijcken mijt malckanderen ouerkoemen verwijlkoerdt ende vastelijcke ghesloeten voir ons ende onsen erfgenaemen.

88. Weert saecke dat tot enijgen tijden gheboerde dat bijnnen der voirsz bepaelijnghe enijge bijstere dijcke voetdijcke wege waterijnghe ofte watergange onbeheert ende bijster bleuen liggen alsoe dat die Soeuene bij den Dijckgreue ofte anders des beueel hebbende dair op wirstreuen worden den bijstere dijck voetdijck wech waterijnghe ofte watherganck toe gheuen, Dat alsdan die selue Soeuene mijtten bijstere dijcken voetdijcken wege waterijnghe ofte wathergange gene landen ghelegen buthen der voirsz bepaelijnghe begeuen oft belasten sullen. Mer sullen die gheuen bijnnen die voirsz bepaelijnghe op lande daer sie van rechte wegen behoeren gegeuen te worden nae vermoegen vanden dijckboecke der marcken van Sallick Ende jnden anderen marcken nae vermoegen hoirre ouerdrachten.

89. Ende want oick onreedelijcke ende seer onbe-

hoirlijcke waere datmen enijghe bijstere dijcke voetdijcke weghe weterijnghen ofte wathergange die buthen der voirsz bepaelijnghe vallen ende koemen muchten binnen der voirsz bepaelijnghe gheuen solde dair mede enijge lande erue ofte gronde daer en binnen liggende be- gheuen oft belast worden Sijnnen wij oick eendrachtelijcken mijt malckanderen ouerkoemen verwijskoert ende vastelijcke ghesloeten voer ons ende onsen erfgenaemen, dat jn deen sulcke onghewerlijckheit voirgenomen worde ende men enijge bijstere dijcke voetdijcke weghe weterijnghe ofte watherganghe buthen der voirsz bepaelijnghe gheuallen wair dat oick wesen muchte, daer en binnen geuen ende die lande eruen ende gronden binnen die bepaelijnghe liggende dair mede belasten wolde, dat wij alsdan dat jn gheenrewijss toelaethen noch lijden sullen Mer sullen dat mijt allen vlijdt ende neersticheit oick jn allen manieren ons mogelijcken ende doelijcken wederstaen ende kieren.

90. Ende wat koste dair vmme ghedaen worden loeuen wij malckanderen vaste samentlijcke toe ghelden, elck nae groete onser lande die wij binnen der voirsz bepaelijnghe elck jn sijne marcke alsdan hebben sullen sonder enijch wederseggen.

91. Ende ofte tot der betaelijnghe voirsz ijemant ghebrecklijck ghevonden worde, den salmen dubbelt ghelt affpanden Hijr van vuthgesundert Camper Vene mijt sijn toebehoeren want het mijt sunderlijnghe priuilegien ende gratien van veelen bisscopen exempt is, alsoe van schattijngen ende allen anderen belastingen, ende sal oick niet tot den voirsz kosten ghehouden wesen toe ghelden mer vrij sijn. Alle dijnghe sonder arghelijst.

92. Ende want die erfgenaemen der lande erue ende gronde als voirsz desse ouerdrachten ende wijlkoere

van hem ende horen erffgenaemen vaste naegaen ende onderhouden wijllen hebben tot ewigen daegen hebben wij Ludolph Doemdecken Henrick Wolter Johan Euerdt Bartolt Gheert Henrick ende Maes voirsz voir ons, ende vuth bede ende begheerte alle der andere erffgen., mede voir hem ende onser aller erffgenaemen in oirkonde der waerheit dessen breeff elck mijt onse segell besegelt jnt jaer ons heren Dusent Vijff hondert ende Twee op aller gods hillighen Auendt. (31 Oct.) ¹⁾

93. Wij Bourgermeesteren Scepenen ende Raidt der Stadt Campen doen kondt allen lueden Vermijts dessen onsen tegenwoirdighen beseghelden transfixg breeff Soe tot voelen voirleeden tijden bijster dijcken wegen ende weterijngghen sijnnen bliuen liggen in die Zallantsche ende Mastebroijcksche schouwen dair onser borgeren gueden gheleegen op die sijde der IJselen dair Campen staet vanden Soeuenen jne begeuen bijunen, boeuen ende tegen vermoegen Bijsscops G w i e n D i j c k b r e e f f die de dijckrechte heft doen ordineeren alleene op die sijde der IJselen dair Deunter staet Wair v r a m e dije ghemeene Erffgenaemen der landen eruen ende gronden ghelegen jnden Stijchte van Vtrijcht tusschen der IJselen ende den lande van Gelre op die sijde dair Campen staet aengaende bouen jnder marcke van Sallijck strec-kende voirt nederwerdt in die zee mijt malckanderen sulck ongebuerlijckheit in toekoemenden tijden niet meer toe lijden een eenparelijck ouerdracht ghemaickt hebben allent nae luede ende jnholt eens besegelden breefs der erffgen. voirsz dair desse onse transfixsbreeff doir ghesteken is Welcke ouerdrachten ende jnholt des breeffs

¹⁾ Van die 9 zegels zijn de vier laatste geschonden en is het 8e zelfs geheel verdwenen. Annex het charter van Donderdag na Conversio Pauli 1503.

voirsz ons duncket jn gueden rechten ende onderscheijden reeden wel ghefundeert twesen Wair vmme ende bijsonderen want een groedt deel der erffgenaemen voirsz onse bourgere sijnnen die ons behoirdt jn oeren gueden rechten ende redenen to beschermen Sijnnen wij mijt onser gheswoeren meente eenpairelijcken mijt rijpen raeden ende voirbedachten moede ouerkoemen ende ghesloeten. sulck onser bourgeren ende anderen erffgenaemen der lande voirsz ouerdrachten nae luede ende jnholt des voirgen. breeffs hem to helpen stijuen ende starcken Ende weerdt saecke dat sulcke ongebuertlijckheit meer jn toekomender tijden gheschiede dat wijllen wij onsen borgeren erffgenaemen der lande voirsz mijt alle onser macht helpen kieren, ende sie beholden ende beschermen in haeren gueden besijtte Ende en dencken der ongebuertlijckheit voirsz nae dessen daege niet meer toe lijden ende hebben dair vmme tot meerre vestenijse van desen dijt voirsz oick jn onser stadt guldenboijck tot ewijger memorien laeten benoetelen Al dijncck sonder arghelist Des tot Oirkonde aller dijngghen voirsz hebben wij Borgermeisteren Scepenen ende Raidt voirsz Onser Stat Segell an dessen onsen transfixs breeff wijtlijcken doen hangen Ghegeuen jnt jaer ons heren Dusendt Vijffhondert ende Dree Opthen Donredach nae Conuersionis sancti Pauli Apostoli. (26 Jan.) ¹⁾.

94. Alsoe twijste ende schelinge verresen sijnt tuschen Johan van IJtterssum Wolffsz ter eenre end de erffgenamen vanden zeligen doemdecken ter andere zijden, hercomende van eener gijffthe die welcke schelinge die voersz parthijen aen mijn genedigen heren van Vtrecht

¹⁾ Het vrij ongeschonden groot zegel der stad Campen hangt er aan. Annex aan den brief van Allerheiligen avond 1502.

sampt zijner genaden Raden Ridderschap ende Steden Deunter Campen ende Zwolle verbleuen hebben, daer aff tho verwachten ende tachteruolgen, tegene sijn genaden ende sij, vuytspreckende werden bij der penen van twe duijsent golden vranckericxsche schilde Soe heeft sijn genaden sampt zijner genaden Raden Ridderschap ende Steden . . . gekant . . . dat die gueden daerop dese schelinge is naeden dijkrecht van Sallant behoerlick begeuen sijndt, daerbij sij blijuen, Ende dat daeromme nijet van noeden sij opt nije daer jnne enige keninge te doene, dan alleene offtmen vuyt Sallant in Sallick sal geuen moegen, Ende hebben daerop sijn genaden sampt sijn genaden Raden Ridderschap ende Steden Deunter ende Zwolle gekant, datmen nae olden gewoenten ende herkomen vuyt Sallant in Sallick sal geuen moegen, mer die van Campen waren van contrarie gevuelen, ende stonden op. Actum Vollenhoe vpten iiiij^{en} dach in Octobri, Anno etc. decimo Quarto. (1514). ¹⁾

*Nieuwe Reformatie der Dijkrechten de A^o 1573.
den Laatste Octobris.*

95. Alsoo Bisschop Rodolph van Diepholt Postulaer t' Utrecht den Erfgen: van Sallik tot haren versoeke een seker Dijkrecht voir S. G. und S. G. nacomelingen Biscoppen t' Utrecht verleend und gegeven heeft, in den Jaare 1431. des Donderdaegs na Paesdag, in den welke Dijkregte, utdruckelijken und in forma onder anderen geschreven staat, dat men alle puncten die

¹⁾ Naar fol. 184 van het Judiciaal register van Fred. van Baden op het Provinciaal archief.

de Erfgen: vinden voir die marcke beste, holden sal soe lange tent die gemeine Erfgen: off die meestendeel der gegueden dat kunnen verbeteren, Ende wat punten men dan verandert, alsoo sal men dat oick holden. Soo hebben dair nae die gem: Erfgen: in den selvigen Jaire Woensdages na die scheidung der Apostelen uth kracht des voirs^{er}: artikels een nie overdracht gemaaket, und etlicke Jairen dem gevolget Jngelix is geschiet in den Jaire 1489. op den 12de dach Juni, welke accort en Consent bij der Stad van Campen und Wilhelm van Bochorst versegelt ijs, und als oick nu uth Daechlixsche innundatien und verloop der wateren, und uth heftige dringende oirsakken die gemeijne Erfgen: van Salck nodich geachtet hebben, eenige veranderinge und verbeteringe in hair Dijkrechte tho maecken, hebben Sie sich, volgende die exempelen hairer voirvaederen mit voirgaender karchken spraecke geboirlijkhen vergadert hair Diekrecht mit ethlicke punten verandert, vermeert, verbeteret und volgents gewillekoert, overkhomen und eendrachtelijken mit gemeijnen Consent und wille verdragen, bewillkhoren overkomen und verdragen vernits desen, ewelijk vast en stede tho holden, sonder eenich wederseggen dese naarvolgende artikelen und punten.

96. In den iersten alsoo durch verarven und versterven die margentale ende hare toegeslagene hoeft und voetdijken, in dat olde register alsoo vervreemt und verduijstert sijnen, dat men niet wel oordeelen kan, wen die margentale en Dijken toehorich, die op die olde namen geseth ende geslagen sijnen, und die eene meer Dijkas, als Landes nae advenandt, der ander meer Landes als onraiths tho hebben, bevonden wordt, wair doir in alle uijtsattingen, veele twistes en onlust errijsset; soo ist belieft bij den gemeijnen Erfgenamen dat men nae riepelicke ondersoe-

kinge, die naamen der tegenwoordigen eigenaren und gegueden in Sallijcker marke bij die olde namen stellen sal, und tot effecte van dien tho 'khomen zoo zal men alle Erfgen: in die Kerck tho Salck, mit behoerliche Karkensprake beroepen, dat een ijeder sijn guedt und dijen, raeth und onraeth bekenen und betoonen zal, und die des versuimich were und nae luidt der kerkensprake persoenlick, off mit gerichtelijke volmacht niet erscheene, die sal verboert hebben tot behoeft der gemeijner Erfgen. 25. olde schilden und dit zal alle vijf und twintich Jaeren weder verniet worden und geschien als voir geschreven staet omme in toekomende tijden irrurige und misverstand tho vermijden

97. Jtem men sal eenen Dijckgreven und nefens hem vijf gesworen off heijmraden kiezen bij den Erfgen: the weeten drie uth den Erfgen: und twee wth den huisluiden des Kerspels Salck;

98. Jtem der Dijckgreve und die drie Heijmraden uth den Erfgen: gekoren sullen geërvet und geguidet sijn in die marke van Salck, mer die uth den Huijsluiden des Kerspels tot Heijmraden gekoren worden is het genouch dat sie binnen kerspels wonen, als were der gekoren daar niet geërvet nog geguidet.

99. Jtem soo dat die Dijckbrief van Biscop Rodolph van Diepholt vermeldet van des Heeren boete, und niet en secht wair mede die sal betaelt worden, zoo verclaren die Erfgen: dat men voir des Heeren boete betalen sal 25 olde schilden. Ende dese boete sal wesen tot profijt der gemeijnen Erfgenamen;

100. Jtem men sal voir eene wade achten daar die Jsselstroom mit een daeglix water in und uth loopt die dijck twee voet diep in und doir onder die groene swaerde des naesten buten Landes en wech gelopen is.

Ende dair geen buiten Landt en is dair sal men nae die naeste binnen Lande voirt vaeren;

101. Jtem wie aerde behoeft mede tho Dijken, sal men den gheenen afgelden des sie sijne is binnens Dijkkes die vierkante roede een spit diep om een butgen, een brabantse stuver voor een butgen toe betalen, soo men overst in gemeijne merken aerde bedorven mochte daar en sal men geen eerdt geld van betalen, Ende deese aarde sal men haelen ter naester aerden, ten minsten schaden recht off en aan; wel toe verstaan dat men in een Jaar niet meer als een spit boven van die groene swaerde afnemen sal, ten zij dat den eijgenaer voir hem nuttelijker achte, dat men dieper in die grondt graven sollde;

102. Jtem nog is belijvet dat men drie des Jaars schouwen sal, den anfanck des Woensdaechs na St Urbanus die middelste schouw ter voller aerden Woensdages nae St Johannus dach midtsomer, und de Laeste schouwe van die holtvoeten und thuin en des Woensdages na michaelis;

103. Jtem, alle die ghene die Dijken maken, wachten und waren moeten, sullen op alle schouwen persoonlijken erschijnen off eenen anderen op den schouwdach op haere Dijken stellen, dair sie sich omme hare schade tho schutten op betrouwen, dat sie die geboden van Dijkgreve en Heijmraden aan hoeren, und achtervolgen bij die poene van een oirt van een Heeren Pondt;

104. Jtem wanneer die Dijkgreve den aanvanck rijth, verkundigen heeft laten, soo sullen die meijerluiden den zee graven tuijsschen die tijdt van die verkundigunk en het rijth schlijken, und ingeliex, wanneer die Dijkgreve die middelschouwe en die laeste schouw heeft doen verkundigen sullen die meijerluiden op beijde

tijden hair zeegravens gernettet hebben en gesneden, voor die schouwe op die poene van twee stuijvers branden.

105. Jtem op die middelschouw und op die laeste schouw, van ongemaekte Dijcken sal des Dijkgreven boete weesen een half Heeren pondt.

106. ¹⁾ Jtem wanneer Dijkgreve Heijmraden und vroeden bevinden voir des Landes orbair dat die Dijken boven hair olde brete, tho weten boven achtien voet, nog meerder aanbredungh nodigh hebben, soo sal die aanbredunghe geschien voir dat mael, op der gemeijnder Erfgen: kosten dan die eigenaer ofte gediekte sal die aanbredunghe tot zijnen Dijck voortaan onderhouden, wair sake dat het schoir hem toe nae queme ofte andere beweeglijke noet redenen bij brengen mochte, dair van sullen Dijkgreve und Heijmraden kentnisse dragen.

107. Jtem soo nijemandt inlage begeren mach, wes Dijck noch een rode off meer van het schoir der Isselen gelegen ijs, und in forme van meeten strijdige opinien onder den Erfgen: gehoirt sinnen soe hebben sie ten eersten verclaert, dat men voir een roode voirlant holden sal een rode langhte, van het schoir tot aan den voet van den Dijck, Ende den voit van den Dijck sal men rekenen op vierthien voet van die viercantede butenegge des Dijckes, wel tho verstande, dat men die voors^{er}: vierthien voit meeten sal aan die achtien van die breete des Dijckes, nemende een rye offte mathe, van twee rooden, und Leggen die boven op den Dijck, an die binnenegge, und wair daer buten tendes

¹⁾ Op den kant staat: „dit Articul hebben die Erfgen: nog gehalten in bedenken.”

die twee roden dat snuir Loit wijset, dair sal men die rode voirlandes off meten alsoo dat men bevinden sal, van die vierkante binnen egge des Dijckes tot op dat Schoir ten minnesten die mathe van drie Rueden.

108. Jtem alsoo in den Dijckbrieff van dato 1489. op den 12ten Junij gestatueert is, dat die Erfgen: die hair dieck gemaket hadden op die Schouwe ter voller eerden, alsoo dat die Heijmraden den niet gecornet en hadden, werde dair en boven enich van den Erfgen: Dijck wadich, dat, sal die gemeijne marke vorder op dijcken, off inleggen ter volre eerde op des gemeene Landskosten, soo decidieren die gemeijne Erfgen: dat nu voirtane die schouwe ter volre eerden in desen puncte sal verstaan worden, wanneer die Dijkgreve op sijne boten und laeste verpoeninge, dair men niet voir loven en mach, gereeden heeft, maringevale hij tuisschen die middelschouwe und die laeste verpoeninge wadachtig worde, dat sal die gedijckte op sijnen kosten weder opmaecken.

109. Jtem weert sake dat eenich noidt gevele bij storm oder gewas van wateren off andersins, dat eenige Dijcken afsloegen offt soe quaet weren, dat eenigh van den Erfgen: voir nut aenseege dat men eene noidschouwe solde bedarven, dat sal den klaegachtige den Dijkgreven und Heijmraden angeven, die dair van sullen vorderen het advis der Vroden, und sal voirtaen onnoodich weesen die gemeijne Erfgen: daar van antho sueken.

110. Jtem zoo voor als dan een noidschouwe be-williget und voir orbair angesehen wordt, soo sullen die heijmraden macht hebben, die boten arbitralijken en soo hooge toe verpoenen als hun Luiden toe nutbair des Landes sal duncken tho behooren;

111. Ende alle gebooden ende korningen sullen geschien alleene bij die gemeijne ofte meeste stemmen der Heijmraden.

112. Voirtan zullen alle heijmraden in handen des Dijckgreven sweeren, dat sie tot den Schouwen verschreven wesende selfs mit den Dijckgreven in persone die Schouwe rijden sullen noitsaken tot kentenisse der andere heijmraden uijtgesondert, in welcken vall der heijmraedt eenen anderen van sien qualiteit in sien plaatze stellen zal.

113. Jtem soo uijth eeniger saken eenich boitvallich is, dat sal der Dijckgreve bij den Schulten van Sallick binnen Jairs dhaen uijt panden, mit allen gerichtelicken, bewislijken ende redelijken kosten na den Dijckbrief.

114. Jtem alsoo bij daechgelijksche experientie bevonden wordt dat bij tijden den noit des hogen waters ende anders die huisluiden in geenre manieren op die Dijcken dair die noit voir handen is gebracht kunnen worden, wat ordonnantie ofte boete dair oick op gestelt sinnen geweest, maar suekende hair eijgen nut ende gemack, dan die gemeijne welvaert, ende dat ook sommige tot die vermeteltheid gekomen, dat sie sich dorven Laten verluiden, wanneer die Dijcken doorbreken, dat sie als dan gelt und Lohn van den gedijkten krijgen kunnen, omme oire pachten dair mede tho betaelen, wair doir die gemeijne Erfgen: seer beschadiget, und veeler guider Luiden verdorven worden, daar bij die Dijcken Langhe oepen und onbeheert bliven Liggen, tot groter verderffnisse der Landen, is derhalven voir guidt ingesien, dat die wile die huisluiden den gemeijnen Erfgen: doer hoir versuimenisse und vermetelheid in den schaden voeren, dat indien die Dijcken

die op die Schouwe ter volre eerde bij kentenisse van Dijkgreve en heijmraden na die voirgaande artikelen overgereeden ende gelovet weeren, alsoo datt 't gemeijne Landt dairmede verwairt sij, doerbreken ende wad-achtig werden, zoo sullen die gemeijne huisluiden, sodane wade weder opmaeken een tonne hooge boven die groene swaerde und boven 14 voit breet, mit guider eerden vrij aan beide sijden afflopende, und sullen dair geen stro, hoij, riet off ander rouwair in warpen, tenzij tot kentenisse des Dijckgreven und der heijmraden, hier in sullen utgesondert weesen die 88 morgen tot den Huise Bockhorst gehorende. und in dit beslach sullen die hele erven twie mans stellen, die halve erven eenen, die koeters eenen dach in die weke, so Langhe hun die Dijkgreve und heijmraden den Dijk offgenomen den overreden ende gelovet hebbe.

115. 1) Als ijmand zijn Dieck oder andere onraedt bister leth liggen zoo sullen die soeuene den Jenigen die sie vermoden mit den bisteren ende besmittet tho wesen, tiedlijken eerst dair bevorens eer sij geeven willen, voir sich bescheijden, en laten hen thoenen hair bescheijdt, daar sie hair guideren mede beschermen willen. und dat die soeuene eer niet geeven sullen al eer sij dat selvige gedaan hebben.

116. Jtem die seuvene sullen niemants omme van oirentswegen tho geven volmachtig maken mugen, alleenigen noitsaken utgesondert, Ende so veer die noit-sakeder rechte genoichsaam bijgebracht, und also Erkent warden, dat die volmachtiger als dan in Sallijker marke sonder bedroch geguidet, und van onbfaamder Conditie

1) Op den kant staat: „Dit articul hebben die Erfgen. onnodich geachtet.”

oick van guideren qualificeert wesen sal, tot discretie van Dieckgreven und Heijmraden;

117. Jtem soo veer die seuvental op een vrouw persoon geviel, soo sal die schuldich weesen bij verlost hairs guides een manspersoon in hare plaatse tho substitueeren, van sulcke qualiteit und Condition als Dijkgreve en Heijmraden erkennen sullen tho behoeren, welke tot Last des principalen die giffte met dem anderen doen sal;

118. Und indien ongevall geschiede dat men die soevenen op eenige bister Dijcken beropen moiste, und die Dijk brieff halt, dat mes kost, van Dijkgreven ende Heijmraden dair op geijge, der onraad solde hij in wiens guidt die Dieck gegeven word, gelden, tot redelijker bewisunge bij haren eede, soo is verclaart dat der Dijkgreve voir sijn onraith ter redelickheit bewisunge niet meer hebben off genieten sal, dan van utgelachte drie penningen vier wederom tho ontfangen. Ende dat niet allein van den bisteren meer oick der anderen ongelden, Ende desen onraad ofte ongelden sal men panden uth der guide dair die Dijk in gegeven is.

119. Jtem als die Dijkgreve op een eijnde Dijcks welke verscheidene Erfgen: toebehoiret rijdet, sal hij van dat ridt niet meer neemen als off het een persoon alleine thoebehoorde.

120. Jnsgelijken soe verscheidene persoene bij malkanderen gedijcket den Dijkgreve vorderen omme aerde tho wijsen, sal der Dijkgreve oick niet meer neemen darvan, al off het een eijnde were, woe dan oick in noitschouwe und andere rith tho holden welke kosten dieselvige personen mit malkanderen bekostigen sullen.

121. Oik indien ijemant sijnen Dijck gekeldert Leet liggen, en den selven eenichsints bedachte, der maten dat Dijckgreve en Heijmraden den kelder op den Schoudach niet sien konden, niet tegenstaande dat overrijden, sullen sie weder mogen kijren tot allen tijden, als hem sulcx aangebragt und verkondiget sal warden, und den kelder ofte Dijck als dan bestaaden, und vol op dhoen maecken, alles tot kosten van den genen in wiens dijck sulck bedrag geschiet were, unde inval ijemant den Dijckgreve en Heijmraden in 't voort. solde willen beletten, und het selve uijth sich selfs aannemen tho beteren en tho maken sal den Dijckgreve und Heijmraeden die boten dair men Laest op gereden heeft betaalen, en dair tho noch sal der genige die den Dijck gemaekt heeft ter poene gelden twalff Heeren pondt, dair van die aenbrenger sal hebben een dardendeel, ende der Dijckgreve und Heijmraden die andere twee deelen;

122. Jtem weert sake datter eenich waternoit queene sullen der Dijckgreve und heijmraden selfs persoonlijk op den Dijck komen indien sij doer noitsaken behindert worden, dat sie persoonlijk niet erschijnen konden, so sal die Dijckgreve und Heijmraden off ijemandts van dien die des noith duchte sonder vertreck bij haren diener den schulten van Sallick off aan sien huis een wete dhoen, und die schulte sal terstond die klokke doen slaen, und des sal hij den Erfgen: niet weijgeren;

123. Mit welcken Klockenslach die helfte van den Kerspele die toe bevooren dair toe gelasttet sullen zijn, gehouden sullen wesen terstandt op den Dijck tho komen, Ende indient meer noit weer sal men die klokke andermaal slaen en als dan sal die anderhelfde mede khomen, en als men die noidt klokke slaet sal nie-

mand excuseert weesen, en sal die selve Loottinge durch dem twien Heijmraden binnen kerspels woonende in bij weesen des schulten geschien, die meijeren des huises van bockhorst op die 88. margen hier van uijthgesondert. Und wanneer die noidtklocke alsoo geslagen wordt sal uijth elcken huisen in den kerspel gelegen elck self in persoon khomen ofte eenen weerhaftigen man schikken, mit schuppen, spaden, bijlen, ofte andere instrumenten dair toe dienende als dat gewoonlick is, alles op die poene van acht karol: gl: toe verbeuren bij eenen ijegelijcken die des voors^{er}: in gebreken were und soe dukwiels als dat gebeurde tot kentenisse van Dijckgreve ende Heijmraden uoidsaken uijtgesondert End dem niet tegenstaende eenich verdinck oft oirloff welke sie Contrarij verkregen hadden, oft sullen moegen maecken off verkrigen van Dijckgreve Heijmraden off Schultes, wie dat het zij welcken mit desen oick scerpelijk verboden word sulck verloff toe geven, oft ijemandts nae oir huis van den Dijck te laten gaan eer die waternoidt cesseerde oft eniges tegens dese ordonnantie tho doen oft voir tho nemen op die poene van sesthien Caroli guldens tho verbeuren bij den voirs^{er} oirloffgever telcken reijse sie Contraire deden, to behoef dat, eene derdendeel des anbrengers, die andere twee derdendeelen tot behoef der anderen die in dat oerloff niet geconsentiert en hebben.

Getekent met dieverse handen

Joan van Buckhorst.

J. De Wolffe.

Egbert toe bocop.

Otho Tengnegel.

124. Oick sindt die Erfgen: overkomen dat Bisschop Rodolphs breif in voerthijden den Erfgen: gegeven mit

die nie overdrachte und den brief van dato 1489. op den 12. Junij in weerden bliven sullen, in allen hair puncten en articlen die desen brief contrarij weren, sullen machteloos ende van geender weerde wesen, alsoo dat men desen brief in aller sijnen puncten volkomenlijken nu voortan achtervolgen ende holden sal. Ende dit voirs^{er} al sonder arg und list, in oirkunde der waarheit, bij den vieren hier tho gedeputiert boven ondertekent, Ende sal op huden van dato. 1573. den lesten Octobris van den gemeenen Erfgen: mit gehoirljke Kerkensprake vergaedert die beligt en eenpaerlick soo beslooten is, hebben dese na beschreven tot meerder vestenissen mit hair namien dit ondertekent.

Getekent

Bartolt Lulofsen.

Ick Johan te Bocop, van wegen mijn

Suster Ter Verens,

Otho Sticker,

Gotfriet ten Judick,

Hendrik Glauwe,

Johan Cloppenborch van wegen mijn
faider

Claas van Olst.

125. Oordeel des dijkgreven

Over 14 daagen als de dinger of aanneemer zijn geld eijst hoemen daar meede voortvaren sal.

Antwoord des Heijmraads

Men zal d' Aanneemer zijn geld geeven en ontbieden de Zevene.

Dijkgreve. Met wie zal ik de 7me ontbieden.

Antw: Met u knegt of schrijver.

Dijkgr: Tot welke tijt.

Antw: Over veertien dagen.

Dijkgr: Hoe veele boven en beneeden.

Antw: 4 boven en 3 beneeden.

Dijkgr: Ofmen imand ontbood die gewraakt word. ofmen ten laatsten daage een ander ontbieden mag, of die zeeven mogte weesen gelijk de andre, die driewerf verboodet is.

Antw: Want gij 't met een oordeel bewaard, zo moogt gij 't doen.

Dijkgr: Of een vrou geeven mag.

Antw: Zo ver het 7de getal op een vrouspersoon geviel, so salse schuldig zijn bij verlies haars goeds een mans persoon in haar plaats te substitueeren, van zulke qualiteijt en conditie als Dijkgreve en Heemraaden erkennen zullen te behooren 't welk tot last des principaal is die gifte met den andren doen sal.

Dijkgr: Of er onmondige kindren waaren wie daar van geeven sal.

Antw: Dat zal d'oudste manspersoon doen van de zijde die daar een mombert toe is.

Dijkgr: Of de 7: bij schijnende zon niet gaaven, wie dan de dijk houden zal en den Heer afdoen.

Antw: Die 7: zullen dat jaar de Dijk houden en de kosten betaalen.

Dijkgr: Of de 7: in zo weijnig lands de dijk gaaven dat(t)et de dijk niet houden kan nog des Heeren geld betaalen, hoe men daar meede voortvaaren zal.

Antw: Zoo salmen daar op weederom de 7 ontbieden over 14 nagten, datse in zo veel goeds de dijk geeven over 14 nagten datse kan daar mé gemaakt worden, en des Heeren geld betaald worden.

Dijkgr: Of men daar eenige kosten om deede wie die met regt gelden sal.

Antw: Die de bistere dijk gegeven word die sal de kosten betalen.

126. Eed der Zeevenen

dat wij deesen bisteren dijk geeven sullen inde laatste weere en in den regten eigendom daar dat Erve van deesen dijk in behoord. en laatstwerf uijtgekomen is Dat u God so helpe.

127. Weete briefs manier aan een Stad.

Ik N. Dijkgreve van Zallikkermarkt, laat Uweled. hoog agtbare wijse voorsienige en zeer discrete Heeren Borgerm^{en} Scheepenen en Raad der Stad N. weeten, hoe dat inde laatste Schou een eijnd dijks, of holtbaringe, waar N: booven en N: beneden naast aan gedijkt leggen, onbeheerd en bijster is blijven leggen

Zulx dat het selve besteed en des Heeren geld daar ingelegd heeft moeten worden, als na oordeel en dijkregt behoorde om dan daar meede wijder voort te vaaren, zo is 't, dat ik U WelEd. hoog agtb. als een landgenood van de zeevene verschrijve, en met een citeere, om teegen den N: te 10 uren of U WelEd hoog agtb. volmagtigen op 't voirs. bister te erschijnen en de eed te doen dat het tselve bister gegeven worde in 't Erve, regte laatste weere, en in den regten eigendom daar 't Erve vant voors: Bister in hoord en lest uijtgekoomen is, om alsdan verder te procederen als na Dijkregte zal behooren. Gegeeven tot N: onder mijn hand en zeegel den Anno 1650.

128. De Dijkgreve van Zallik zijn tractement is
 f 100 — 0 — 0

daarvoor moet hij zijn 3 schouwen
 op zijn kosten doen en geeven aan de
 Heemraaden elke schouw 22 stuivers.
 de dijkschrijvers tractement is . . . f 20 — 0 — 0
 d' onderscholtis voor 't maaken van
 de zeeg(r)aven " 12 — 0 — 0
 Van een naschou Gerrit Beerents
 alias dijkschrijver " 1 — 0 — 0
 Voor publicatie van de Dijkg.
 de Secretaris van Campen jaarlijks
 en de Schultus van Zallik elk 10 gl. " 20 — 0 — 0
 de binnen Heemraaden in noodschou
 Gerrit Beerentsen voor 't innen . . " 10 — 0 — 0
 Tot deese kosten behooren 606 morgen, daar die
 over uijtgeset worden
 De onkosten over bruggen zijlen en sluijsen worden
 uijtgeset over 694 morgen

129. *Dit sijnt die lande ende dijcke toe zallie in
 den Kerspel auer die ijsel ghelegghen.*

Jtem mijn here van buchorst ij^o morgen xx roden
 lxxxvij morgen i hont. lxxv roden v hont. i. roden.

Jtem des heilighen crucesaltaertoe campen tot
 houet Dijke xxvij voet. ende toe voet Dijke i¹/₂ voet.

Jtem bruijn gherloffszoen j roed dijkes ende
 iijj voet toe houet Dijke ende j voet toe voet Dijke
 iij hont xcix roden.

Jtem Jacob Johanssz ghehieten rode iij rode
 ende xijj voet toe houet Dijke ende iij voet toe voet
 Dijke ij morgen.

Jtem bette van den vene xxiiij roden ende iiij voet toe houet dike een rode ij voet toe voet Dijk xij morgen xxxvj roden.

Jtem Griete bollen xj voet toe houet dike ende $\frac{1}{2}$ voet toe voet Dijke is mede in Den oert gheslaghen ij hont xxij roden.

Jtem Den oert xl roden iii $\frac{1}{2}$ voet toe hoeft Dijke ende ij roden toe voet Dijke xxj morgen lxxv roden.

Jtem willeme vinke xxv roden ende x voet toe houet dike ende xx voet toe voet Dijke xij morgen ij hont lxxix roden.

Jtem den villebrinck vj roden xi voet toe hoeft dike ende v voet toe voet Dijk iii $\frac{1}{2}$ morgen.

Jtem derek van bermede viij rode mijn ij voet toe hoeft Dijke ende vj voet to voet Dijke iiij morgen lxxiiij roden.

Jtem Mijn here lvij roede toe hoeft Dijke ende toe voet Dijke xxxviiij voet xxj morgen iiij hont xxxviiij roden.

Jtem willeme van aernem xlix roden xij voet toe hoeft dike ende ij rode vij voet toe voet Dijke xxvj morgen lxxvij roden.

Jtem henric Kotteken xxxiiij roden ende vij voet toe hoeft dike ende xxvij voet toe voet Dijke xvij morgen ij hont xxxv roden.

Jtem ghert van buchorst xliii roden xi voet toe hoeft Dijke ende xxxv voet toe voet Dijke xiiij morgen ij hont lxxvii roden.

Jtem die vicarie toe zallick xv roden ende iiij voet toe hoeft dike ende xij voet toe voet Dijke viij morgen.

Jtem die kercke die pape de wedeme xix rode ende een voet toe hoeft Dijke xv voet toe voet Dijke x morgen.

Jtem die cleijne meente xv rode v voet toe hoeft Dijke ende $v\frac{1}{2}$ voet toe voet Dijke. Te weten Dattet Derden deel hier niet gherekent is ende hefft buchorst $iii\frac{1}{2}$ morgen j hont.

Jtem die groete meente xv roden xj voet toe hoeft Dijke ende xij voet toe voet Dijke viij morgen j hont xxx roden.

Jtem Egbert die cremer vij hont xxxij roden.

Jtem noch egbert die cremer ende bette van den vene en griete bollen ende bate cruue is te samen gheslaghen xij roden xij voet toe hoeft Dijke ende x voet toe voet Dijke v morgen ij hont lxxvij roden.

Jtem Alfer wenemerss xxvij roden $xi\frac{1}{2}$ voet toe hoeft Dijke ende $xxii\frac{1}{2}$ voet toe voet Dijke xv morgen xxxiiij roden.

Jtem griete scutten xx voet toe hoeft Dijke ende j voet toe voet Dijk iiij hont xxvij roden.

Jtem wijllem van loel vij voet toe hoeft Dijk ende toe voet Dijke toe hope vij hont xl roden.

Jtem cluppels erue xxv rode x voet tot hoeft Dijk ende xx voet tot voet Dijk xij morghen ij hont lvj roden.

Jtem wille van gessen v roden ende iiij voet toe hoeft Dijke ende iiij voet toe voet Dijke ij morgen iiij hont lxiiij roden.

Jtem tijdeman stuer ende kersteken bueck ij rode ende viij voet tot hoeft Dijke ende ij voet tot voet Dijke xj hont.

Jtem claren water xiiij roden ende $iiii\frac{1}{2}$ voet tot hoeft Dijke ende $xi\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijke vii $\frac{1}{2}$ morgen.

Jtem Johans altaer van zanten in st. nijcolaus kercke xxj rode $i\frac{1}{2}$ voet tot hoeft Dijke ende $xvi\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijke xi morgen xxx roden.

Jtem Arent sticker xxij roden $i\frac{1}{2}$ voet tot hoeft
Dijcke ende xvii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke xi morgen iij
hont lxxvij roden.

Jtem gherloff koernemercket iiij rode ix voet
tot hoeft dijcke ende iii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke ij morgen
ij hont xxxij rode.

Jtem Johan ten stertte v roden j voet tot hoeft
Dijcke ende iiij voet tot voet Dijcke ii $\frac{1}{2}$ morgen xcij
roden.

Jtem Jacob iohanss toe westenholte v $\frac{1}{2}$ rode
tot hoeft Dijcke ende iii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke ij
morgen v hont lx roden.

Jtem Euert van der schere iiij rode j voet tot
hoeft Dijcke ende ij voet tot voet Dijcke ij morghen
lxxv roden.

Jtem otte clijnghen lii $\frac{1}{2}$ roden tot hoeft Dijcke
ende ij roden ix voet tot voet Dijcke xxvij morgen
iij hont xxxj roden.

Jtem ffije blanckers xxj rode v voet tot hoeft
Dijcke ende j rode ende j voet tot voet Dijcke xj morgen
iiij hont xx roden.

Jtem Luken toe rijt xxvj roden ende vij voet toe
hoeft Dijcke ende xxj voet toe voet Dijcke xiiij morgen
xiiij roden.

Jtem zijze ten cloester xxiiij roden ende j voet
toe hoeft Dijcke ende j rode ij voet toe voet Dijcke
xij morgen lvj roden.

Jtem Beijnolt van den rutenberghe clxvii $\frac{1}{2}$
rode toe hoeft dijck ende vij rode xij voet toe voet
Dijcke lxxxvij morgen iij hont lxxvij roden.

Derck van de zuere lxxvij roden xi voet toe
hoeft Dijck ende iij rode xiiij voet toe voet Dijcke
xlj morgen i hont lxxv roden.

Jtem Johan voerne xcviij rode vj voet toe hoeft
Dijcke ende ij rode vj voet toe voet Dijcke li $\frac{1}{2}$ morgen
lxxv roden.

Jtem Johan van oltsende xlviii roden vj voet
tot hoeft Dijck en ij roden vj voet tot voet Dijcke
xxv morgen ij hont xxij roden.

Jtem Aleff frederic van den rutenberch xliiij
roden iii $\frac{1}{2}$ voet tot hoeft Dijcke ende ij rode ij voet
tot voet Dijck xxij morgen i hont xvj roden.

Jtem ghert coepss xxvij voet tot hoeft Dijck ende
iij voet tot voet Dijcke v hont lxiiij roden.

Jtem heijne slewert mijt sijnen gheselschap xiiij rode
vij voet tot hoeft Dijcke ende x $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke
vij morgen.

Jtem Johan brandenberch xv roden x $\frac{1}{2}$ voet tot
hoeft Dijcke ende xii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke viij morgen
j hont xl roden.

Jtem sancte kathareine viij roden x voet tot
hoeft Dijcke en vi $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke iij morgen
ij hont xciiij roden.

Jtem Gherbert euertz xxiiij roden vi $\frac{1}{2}$ voet tot
hoeft Dijcke ende j rode iii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijcke xij
morgen i hont lxxxix roden.

Jtem sancte ghertrued xix roden ix voet tot
hoeft Dijcke ende ij voet tot voet Dijcke x morgen
j hont lxvij roden.

Jtem Hermen kruse ende werner kuijnretorff
xxx roden x voet tot hoeft Dijcke ende i $\frac{1}{2}$ rode tot
voet Dijcke xvj morgen xlv roden.

Jtem hermen kruse ende bette van den vene
xiiij roden ij voet tot hoeft Dijcke ende xj voet tot
voet Dijcke vij morgen ij hont xlvi roden.

Jtem hermen kruse ende Roleff wijtte xvj

rode xij voet tot hoeft Dijke ende xiii $\frac{1}{2}$ voet tot voet Dijke viij morgen iij hont xc roden.

Jtem hermen kruse ende claes van wilsem xl roden xj voet tot hoeft Dijke ende ij voet tot voet Dijke xxj morgen ij hont.

Jtem gromsort iij roden xii $\frac{1}{2}$ voet tot hoeft dijcke. ende is ant opperste schot doeren ghebijnt an ghemeten. ende ij voet tot voet dijcke ij merghen.

130. *Resol. van Gedep^a. van 9 April 1771.*

Zijnde ingevolge Onze Resolutie van den 8. Maart deezes Jaars 1771. op heden termijn van pronunciatie van de Sententie in zaaken van de Heeren van de Magistraat der Stad Campen, en den Heere Z: A: Bentinck tot Bukhorst als Heer van Zalck, en Principaalste Erfgenaam aldaar, beide respectivelijk Deducenten en Requiranten ter eene, en Debatantⁿen en Gerequireerden ter andere zijde, is dezelve Proceduure geopend, na dat de Gedeclareerde Advijs penningen, ter Summa van vier honderd en twintig guldens, nevens de door de Adviseurs mede gedeclareerde Copie gelden ter Summa van dertig guldens en drie Stuivers, als ook de Copie gelden van de Griffie alhier ter Summa van ses Guldens en twaalf Stuivers, en eindelijk de kosten van verzending en wederhalen ter Summa van tien guldens en vijf Stuivers, bedragende samen eene Summa van vier honderd seven en sestig guldens door beider partijen Bedienden waren erlegd, en vervolgens, ingevolge resolutie van Ridderschap en Steden van den 18 Julij 1767. in naame van Hun Edele Mog: de Sententie uitgelezen, conform het advis daar in afgegeven, en getekend binnen Arnhem den 2. Maart deezes Jaars 1771. door de

Rechtsgepromoveerden, Raadsheeren van den Hoove Provinciaal van Gelderland A: Goris en J: Gaaijmans, en dien ten gevolge verstaan en erkend

Dat de Heeren van de Magistraat der Stad Campen, met relatie tot den Heere Z: A: Bentinck tot Buckhorst als Heer van Zalck zullen werden ende blijven gemaintineert dezelve overzulks maintinerende, kragt ende mits deezen, in de possessie van het recht om een Dijkgraaf van Zalck te mogen aanstellen; Dat ook thans de fungerende Dijkgraaf desgelijks met relatie tot den voornoemden Heer van Zalk, zal werden en blijven gemaintineert; Denzelven overzulks als mede maintinerende kragt ende mits deezen in de possessie om met de tegenswoordige Heimraaden, en alzo ook met den Heere Bernardus van Goutum en Jan Noortman, de respectie Schouwen in Zalck te mogen doen, Mitsgaders, om betreffende al het geene, waar over het opzigt en directie bij de Successive Dijkregten van Zalck, aan Dijk Graaf en Heijmraden is gedemandeert, en dus over de Dijkzaaken en het geene daar toe is relatijf, de Vergadering der Erfgenaamen uit te schrijven, private, en met exclusie van den Heer Z: A: Bentinck, ais Heer van Zalck.

Dat mitsdien de Turbe en indragt, die de Heer Z: A: Bentinck tot Buckhorst, Heer van Zalck, in opzigte van voorschreven possessie, zoo van de Heeren van de Magistraat der Stad Campen, als van de thans fungerende Dijkgraaf, respectivelijk gemaakt heeft is geheel onwettig; En dat hij Heer Bentinck zig in het vervolg van alzulke storingen en feiten zal hebben te outhouden, Denzelven verder condemneerende om alle hinder en schade daar door veroorzaakt, af te doen en te erstaden. En dat, wat eindelijk aangaat het regt

om de Erfgenaamen van Zalck te mogen convoceren, om te delibereren, in het Generaal voor alle andere Materien, de beide voornoemde Partijen, en dus een ieder van Hun, die buiten de voorschreven Dijk zaaken, en het geene daar toe is relatief, iets mogt te proponeeren hebben, zullen worden en blijven gemaintineert, in de possessie van dat zelve recht.

Verklaarende wijders de beide partijen in Hunne verder wederzijdsche gedaane Eischen en Petitiiën, alhier niet te zijn ontfaankelijk ofte gefundeert, dezelve mitsdien aan een ieder van hun respectivelijk ontzeggende, alles nochtans, met relatie tot het alhier in possessorio gedeceideerde, onder voorbehoud van de Actien, welke een ieder der voornoemde Parthijen, ten petitoiren, ofte iemand anders, zoo possessoiren, als petitoiren, zoude mogen vermeenen, aan Hun te competeeren. Condemnerende laatstelijk den Heere Z: A: Bentinck, Heer van Zalck, in twee derde deelen van de kosten deezer Procedure ter taxatie en moderatie van de Heeren Ordinaris Gedeputeerden, en het overige derde gedeelte derzelve kosten om redenen compenserende

Waar na de voornoemde erlegde penningen door de Bediende van de Magistraat der Stad Campen eerst voor twee derde deelen en vervolgens voor de halvescheid van het andere derde gedeelte zijn terug genoomen, en door de Bediende van de Heere Bentinck tot Buckhorst voor de helfte van het andere derde gedeelte, en voorts door de Bedienden van de Heeren van de Magistraat van Campen verzogt Copie van de Sententie, en door de Bediende van de Heer Bentinck tot Buckhorst visie van dezelve, en Copie van het dictum, en voorts door beide verzogt de Stukken ter Griffie te mogen ligten, het welk is toegestaan.

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ZESDE STUK.

DIJKREGT VAN CELLEMUIDEN

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL
1883.

**WERKEN, UITGEGEVEN DOOR DE
VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN OVERIJSSELSCH
REGT EN GESCHIEDENIS.**

- Verslagen van de Handelingen der vergaderingen van de Vereenigen, 1^e—50^e stuk. (Niet in den handel).
- Catalogus der Bibliotheek van de Vereeniging. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, f 0.60. Met 3 supplementen, 1^e bij denzelfden f 0.20, 2^e f 0.10, 3^e f 0.05. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Register van Overijsselsche Oorkonden, No. 1—369. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink 1873. No. 370—890. Zwolle, De Erven J. J. Tijl 1875.
- Verslagen en mededeelingen, 1^e—12^e stuk. 1^e st., 1860, f 1.25 — 2^e st., 1862, f 1.25 — 3^e st., 1865, f 0.75 — 4^e st., 1867, f 1.00 — 5^e st., 1870, f 1.25 — 6^e st., 1871, f 1.50 — 7^e st., 1872, f 0.75, 1^e—7^e st. Deventer, J. de Lange — 8^e st., 1873, Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink — 9^e st., 1874, f 1.80 — 10^e st., 1876, f 0.70 — 11^e st., 1878, f 1.50 — 12^e st., 1881, f 1.00. 9^e—12^e st. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Verhandeling over het Graafschap Goor en beschrijving van de Heerlijkheid Almelo en Vriezenveen. Twee onuitgeg. hoofdstukken van den Tegenw. Staat van Overijssel; door wijlen M^r. G. Dumbar. Deventer, J. de Lange 1858, f 0.50.
- Kronijk van Gerardus Coccius. Deventer, J. de Lange 1860. f 0.70.
- Charters en Bescheiden over de betrekking der drie Overijss. steden, bijzonder van Kampen, op het noorden van Europa, 1251—1398. Deventer, J. de Lange 1861, f 1.15.
- Uittreksels uit het dagboek van Arent toe Boecop volgens een HS. van de 17^e eeuw. Deventer, J. de Lange 1862, f 2.40.

(Zie verder de beide laatste pag. van den omslag.)

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ZESDE STUK.

DIJKREGT VAN CELLEMUIDEN.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1883.

BESCHRIJVING VAN HET HANDSCHRIFT.

Cellemuiden, Selmuyden, Zelmuiden, Seelmuiden, Sijlmuden of Zedemuden is de naam van een poldertje, dat niet meer dan 48 morgen besloeg, in de gerigten Hasselt en Genemuiden. De schrijver van den Tegenw. Staat deelt dienaangaande het een en ander mede, doch ontleent zijne opgaven aan een op 22 Julij 1706 door de erfgenamen vastgesteld en op 17 Oct. daarna door den Hoogschout van Hasselt bekrachtigd dijkregt. Het oude had hij te vergeefs gezocht.

Men treft het intusschen aan, voor in een ligger der renten van het S. Catharinen-gasthuis te Kampen, thans in het archief van het Boven-Proveniershuis aldaar. Bij de mededeeling hierachter zijn gemakshalve de artikelen van nummers voorzien.

Wie over den polder zelf iets meer wenscht te weten, raadplege het V^e. stuk der Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging, bl. 93 e. v.

DIJCKRECHT VAN DEN DIJCKEN DER LANDEN TOT SEELMUIJDEN.

1. Item jnden iersten soe salmen alle jaer kiezen drie zwaren, een van Ghenemuden, ende enen die den van Campen oir lant brucket, ende een van Hasselt, die daer lant in heuet off brucket.

2. Ende die zwaren sal men alle jaer kiezen opten iersten dach van der Meerten, Ende dat sullen doen die olde swaren.

3. Ende daer salmen des Sonnendages voir desen voerg. dach kerckensprake van doen in desen drien kerspelen vorsz in elcker kercken, dan op dit vorsz lant te komen ende te kiezen als vorsz is.

4. Ende worde daer ijemant van den zwaren gekaren ende die dat weijgerde die breke enen olden schilt ende men solde om dat hoeger bieden toe x schilden toe, off hij solde swaren wesen.

5. Ende wolde hij des dan nijet wesen, soe solde men hem die x schilde offnemen, die dree tot des heren behoeff ende die soeuen tot behoeff der erffgen. Ende soe salmen dan eenen anderen kiezen.

6. Ende soe sullen dan die zwaren schouwen den

dijck alsoe hoege ende breet, als den zwaren mitten erffgen. ten iersten schouwe nutte duncket wesen.

7. Ende soe die dijck eenpaerlick dan effen hoge te wesen na den waterpasse bij hoeren eede.

8. Ende weer daer enich zwaren van huijs als sij scouwen solden soe mach men eenen erfgen. in die stede setten, ende volbrengen die schouwe daer mede.

9. Ende een die dat weijgerde die breke eenen haluen olden schilt.

10. Ende al die voirschouwe toe haluen wercke min off meer. Want dat men te volre eerden schouwet, dat is elcke schouwe twe oude vlemsche groot.

11. Ende die scouwe ter volre eerden is die ierste scouwe vier oude vlemsche groot.

12. Ende soe en sal men nijet naerre den dijcke steken noch grauen beneffen des anders dijck dan ses voet als bij der hoechsten boete.

13. Ende soe moegen die zwaren schutten ende sullen schutten in dit lant ende dijck elck peert ende runt op twee krumstert elck vercken op vier krumstert, elck gans op anderhalue placke, een schaep op een plack.

14. Ende dede eijnich van desen vorsz guede ijemant schade in hoeren lande dat weer sait of hoij, die solden die dat guet hoer weer, den schaden beteren, behaluen die schuttinge.

15. Ende worde daer ijemant wadich in sijnen dijcke, wolde hij doer die wade dijken, daer sullen em die erffgen. toe helpen effen hoich der groen zwaerde Ende die ghene den die wade sijn is, sal daertoe leueren alle holt ende ruwaer. Ende wil hij omme dijcken soe en sal men hem nijet helpen.

16. Ende bleue daer ennich dijck liggen den nijemant kennen en wolde, daer solde men die zwaren ende die

soeuen op verbaden, vijf bauen, ende drie beneden, wie den dijck gegeuen worde die solde hem hebben bij hoeren eede.

17. Ende wat die zwaren wtleggen dat redelick is dat sullen sij dubbelt weder nemen van den genen die de dijck gegeuen wort.

18. Ende weer daer noot van vloede, ende die zwaren op den dijck gaen wolden, ende sij dat den erffgen. te weten deden, ende die dan nijet en volget dat is hem om een heren pont, den die wete gedaen is dat de zwaren hem auer seggen bij hoeren eede.

19. Ende die boeten die den zwaren verschijnen daer en sullen sije nijet mit geestelicken rechte voir anspreken bij eenre penen van eenen olden schilde elck gezwaren toe verliesen, mer sie moegen panden op dat lant off elken in sijn huijs welkoer (sic) sij willen.

20. Ende in wat gerichte dat die erffgen. vergaderen om die gezwaren te kiezen, op dat lant voirsz dat sij in Genemuedenre gerichte off in Hasselder gerichte, daer sal die Scholte den nijen gezwaren den eedt staeuen.

21. Ende wat die meeste deel van den erffgen. verdragen dat sullen die anderen mede volgen.

22. Ende wie op der gezwaren eedt spricht die breket twee olde schilde tegen den gezwaren, halff toe der gezwaren behoeff ende halff toe des gericht's behoeff.

23. Ende die gezwaren sullen schutten gelijk voirsz is bij hoeren eede Ende wat guet ennich gezwaren off twee erffg. schutten op dat voirsz lant dat sullen sij brengen in dat gerichte daer sij dat schutten, in de naeste herberge. Maer wes die van Ghenemuiden schutten onder hem seluen dat moegen sij mit hem brengen tot Ghene-muiden.

24. Jtem weert sake dat toe ennigen schouwen off

wederschouwen ennijsge dijke off gaete nijet gemaket en weren, die moegen die geswaren bestaeden ouer dat weers nacht aen toe tasten ende to makene voort van stonden aen, mer men sal hem ene wete doen den ghenen die de dijk sijn is die mach en (em?) dan seluen aentasten ende maken en (em?) als vorsz is.

25. Mer wes die wete kostet, dat sal hij betalen den die wete gedaen wort, weert buten den tween gerichtten als Hasselt ende Ghenemuijden.

26. Jtem wanneer die gezwarenen schouwen wilt, daer salmen kerckensprake van doen xiiij dage te voeren toe Hasselt ende toe Ghenemueden, dat en sij dat den erffgen. duncket dat men eer doen sal.

27. Jtem weert saicke dat ijemant ennige vredinge van den anderen begeerden, die soldet hem seggen xiiij dage te voeren, ende dede hij hem dan geen weder werck, soe mochtet die ander bestaeden om redelick gelt ende daer mocht hij voer panden ende den derden peninck meer, gelijk pacht, op dat lant voirsz off in sijn huijs, waer hij wil.

28. Ende wat boeten den gezwaren veruallen, die sullen sij inwinnen binnen jaers.

29. Jtem die gezwaren willen schouwen tusschen ix ende xij vren bij climmender sonne.

30. Jtem soe hebben die gemeijne erffgen. op Senemuijden auerdragen ende eens geworden, soe wie sijn dijk nijet gemaket en heuet ter volre eerden als men den wederschouwewet, die dan gekoernt wort, weert saicke dat die dijk wadich worde nae der tijt, die solde sijnen dijk selueren wederdijcken, bueten hulpe der gemeijnen erffgen.

Protestatie des Prouisoers ende Kerckmeijsters van
S. Cathrinen Gasthuijs toe Campen.

Anno 1576 den xxiii Octobris sinnen die Ersame Johan toe Boecop als Prouisor van Sancta Catherina vnde Otto Sticker als Kerckmeijster van Sancta Catherine buiten Campen erschienen vnde hebben geprotesteert tegen die gesworen van Sijlmuden ofte dat saecke mochten wesen dat die wade wederomme bij gebreck van dat maecken, mochte doerbreken, vnde dat landt Sancta Catherina is toebehoerende daer schaede doer moege krijgen, sulx die Prouisoren van dat Gasthuijs voirsz willen verhaelen op die erffgenamen die waede mochte toebehoeren oft die dijk, naedemaell dat dan die gesworen mijt den gemenen erffgen. geboden op den dijk die erffgen. van zalighe Henrijck Wijchersz is toebehoerende sie nijet gemaectt en hebben als sie hem geboden is.
